

KRONIKA PZKO 2000

STYCZEŃ 2000

NOWOWYBRANY PREZES ZG PZKO ZYGMUNT STOPA zwrócił się w artykule wstępnym w „Zwrocie” 1/2000 do członków Związku i Czytelników m.in.: *„...Na progu trzeciego tysiąclecia naszej ery zwracam się do Was, Zacni Członkowie, z podziękowaniem za dotychczasowy wkład w działalność PZKO i za ogrom bezinteresownie wykonanej pracy dla dobra zaolziańskiego społeczeństwa.*

Szczególne podziękowania należą się starszej generacji, na barkach której spoczywał, ale niestety nadal w dużej mierze spoczywa, ciężar kiedyś podjętego zadania: Zachować i pielęgnować tradycje przodków naszych, i przekazać je następnym pokoleniom. Dzięki jej wysiłkom mogliśmy w ostatnich latach kończącego się właśnie stulecia uczcić godnie jeszcze szereg sędziwych rocznic naszej działalności, razem z ostatnio obchodzonym jubileuszem pięćdziesięciolecia wydawania ZWROTU. Czy tak będzie i w przyszłości, zależy przede wszystkim od nas”.

„SREBRNE SPINKI” konsularną nagrodę przyznawaną corocznie przez konsula generalnego członkom polskiego środowiska twórczego za znaczące osiągnięcia artystyczne otrzymali na początku tego roku za ubiegłoroczne osiągnięcia, Helena Legowicz, kierowniczka polskiego oddziału Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Frysztacie i prezes Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO, Oskar Pawlas. Uroczystość wręczenia Spinek odbyła się 5 stycznia w Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie. Wręczenia dokonał Marek Masiulanis, konsul generalny RP.

GOROLSKI BAL odbył się 9.1. w mosteckim (k. Jabłonkowa) Domu PZKO z udziałem ponad 400 uczestników. Poprzedził go popołudniowy przegląd kapel ludowych z Zaolzia, Polski, Słowacji, Morawy i nawet Austrii. Organizatorami byli, jak zwykle: Miejskowe Koło PZKO i Zespół Regionalny „Górole” z Mostów k. Jabłonkowa. Obowiązywał strój ludowy. Wśród znamienitszych gości bawili się konsulowie Marian Ozimek i Małgorzata Filipek, prezes ZG Z. Stopa, dyrektor Huty Jerzy Ciencała, Walmarku Mariusz Wałach, burmistrz Jabłonkowa Petr Sagitarius, władze miejscowe. W Międzynarodowym Przeglądzie zespołów wystąpiły: „Olza” wykonując czeskie polki z akompaniamentem ostrawskiej kapeli „Šajtar“, „Kamraci” wprowadzając znów po dziesięciu latach zespół taneczny z Błędowic, „Wałasi” z Istebnej, ostrawska „Šmykňa”, „Valašský vojvoda” z Kozlovic, „Giewont” z Zakopanego, kapela Pavla Capka ze Skalitego, również ze Słowacji „Detva” oraz austriacki zespół Rudiego Lughofera. Dopełniali to wszystko mosteccy „Górole” pod wodzą Alojzego Martynka. Bawiono się znakomicie. Dla „Górol” rozpoczął się 20. rok ich działalności.

ROZMOWY „NA SZCZYCIE” pomiędzy ZG PZKO (prezes Zygmunt Stopa), Radą Polaków (prezes Wawrzyniec Fójcik) i Coexistentia – Wspólnota (prezes Sekcji Polskiej Stanisław Gawlik) miały miejsce 13.1. w siedzibie Konsulatu Generalnego z inicjatywy i na zaproszenie konsula generalnego Marka Masiulanisa. Stwierdzono zbliżenie poglądów politycznych i form działalności, co jest również wymagane przez społeczeństwo, zmęczone ciągłymi utarczkami. Prezes Stopa podkreślił, że *„ chodzi o to, by w przedstawicielstwach byli Polacy bez względu na ich zapatrywania polityczne zdolni bronić naszych interesów. ...Współpraca musi być oparta na uprzednim stanowieniu celów, bo drogi do nich mogą prowadzić różne”.* Czy ogólne sformułowania współpracy przybiorą realny kształt, się okaże.

IV REPREZENTACYJNY BAL ŚLĄSKI zorganizowało mistrzowickie Koło PZKO 22 stycznia w lokalach Miejskiego Ośrodka Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszynie. Uczestników Balu przywitał prof. Daniel Kadłubiec, prezes mistrzowickiego Koła PZKO, tradycyjnego poloneza poprowadziły pary tancerzy ZPiT „Olza” ZG PZKO. Do tańca przygrywała orkiestra Wiesława Farany „Sonata”, jak również kapela „Olza” porywając do tańca miłośników tańców ludowych. Nie zabrakło też nieodzownego na tym balu duetu: D. Kadłubiec na skrzypcach, J. Wierzoń na akordeonie. Jako gość wystąpiła gwiazda polskiej piosenki Krystyna Giżowska. Była na Zaolziu po raz pierwszy.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO odbyło się 25.1. z udziałem 17 członków. Po wstępnych sprawach proceduralnych odbyła się kontrola realizacji uchwał ZG przyjął do wiadomości przygotowane (na żądanie „Wspólnoty Polskiej”) umowy hipoteczne na budynki Fasalówki i Klubu PZKO i upoważnił prezesa Z. Stopę i dyrektora Biura B. Suchanka do ich podpisania. Przygotowanie tych umów warunkowało wyjazd prezesa do „Wspólnoty”. Omówiono działania poszczególnych festiwalowych komisji stwierdzając zgodność postępu przygotowań z harmonogramem. Zaakceptowano wstępny budżet ZG na rok bieżący zobowiązując Biuro do jego poprawek w zależności od rzeczywistych dochodów. Wyznaczono delegatów na odbywające się zebrania sprawozdawcze w Kołach. Prezes Stopa informował o spotkaniu z adwokatem Władysławem Sikorą w sprawie będącej w sądzie kauzy „Piasta”. Podjęto decyzję o udziale PZKO w wystawie fotodokumentacyjnej prezentującej niezyskowe organizacje powiatu karwińskiego w Hawierzowie.

SPOTKANIE NA SZCZYCIE – w siedzibie Rady Polaków spotkali się 31.1. przedstawiciele Kongresu Polaków: Wawrzyniec Fójcik, Remigiusz Gąsior, Rudolf Moliński, Zarządu Głównego PZKO: Zygmunt Stopa, Bogdan Suchanek, Tadeusz Szkucik i Sekcji Polskiej Ruchu Politycznego „Coexistebtia – Wspólnota” Stanisław Gawlik, Eugeniusz Kiedroń i Tadeusz Toman. Celem spotkania było omówienie priorytetowych zadań stojących przed Polakami w RC. Według uczestników spotkania są to: oświata obywatelska polskiego społeczeństwa w republice czeskiej, szkolnictwo polskie i ruch młodzieżowy, koordynacja programów działania oraz kalendarium imprez polskich organizacji, prezentowanie priorytetów polskiej społeczności w massmediach, zachowanie profesjonalnych instytucji i zespołów polskiej kultury, zapewnienie potrzebnych środków materialnych i finansowych na działalność. Wszyscy wyrazili zadowolenie, że w zasadniczych sprawach doszło do porozumienia.

LUTY 2000

PZKO NA WYSTAWIE w Hawierzowie był prezentowany w ramach przebiegającej w całym kraju kampanii „Trzydzieści Dni dla Sektora Obywatelskiego”. W Domu Kultury L. Janáčka mogły zaprezentować swoją działalność i dokonania organizacje społeczne i najróżniejszych stowarzyszeń. Wernisaż wystawy odbył się 11.2. ZG reprezentował dyrektor Biura Bohdan Suchanek. Ekspozycja PZKO, poświęcona bogatej i różnorodnej działalności Związku spotkała się z dużym zainteresowaniem i podziwem zwiedzających.

ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZE mają ciąg dalszy w pierwszych miesiącach roku. Bilansowało też niewielkie KOŁO KARWINA – HENRYK. Liczy obecnie 59 członków, którzy kilka razy w roku spotykają się jego członkowie we frysztańskim Domu PZKO, gdzie tamtejsi pezetkaowcy użyczają im gościnnie lokalu już od r. 1993. Tegoroczne zebranie sprawozdawcze odbyło się 12.2. Prowadziły go prezes Halina Pawera i sekretarz J. Wajdlich.

Oceniono, że ubiegłoroczne plany zostały spełnione. Szczególnie udana była impreza poświęcona Juliuszowi Słowackiemu przygotowana przez H. Pawera i uczniów nowomiejskiej polskiej podstawówki i filii Polskiego Gimnazjum w Karwinie. Udana też była wycieczka na Słowację. Przyjęto plan działania na rok bieżący. Zebranie uświetnił występ Beaty Grzechackiej i Romana Babczyńskiego, uczniów nowomiejskiej PSP.

„KAMIENITE 2000” – udany Zimowy Rajd Turystyczny odbył się 12.2. na stokach Kamienitego, zorganizowany przez Sekcję Sportu i Turystyki oraz Radę Młodzieży i Sportu przy ZG PZKO. Wznowiona po 8 latach, kiedyś tradycyjna impreza, spotkała się z zainteresowaniem ok. 30 uczestników. W znakomitych warunkach śniegowych startowano w biegu kobiet na 1500m i mężczyzn na 3000m oraz w zjeździe na plastikowym worku. Najstarszym uczestnikiem był Bolesław Wronka -78 lat, najmłodszą uczestniczką Agatka Buława -5 lat (oboje z Trzyńca). W biegu kobiet zwyciężyła Marcela Sikora z Łomnej Dolnej, w biegu panów - Józef Waclawek również z Łomnej D., w ślizgu – Anna Kajzar z Oldrzychowic. W schronisku gościnnie przyjął uczestników rajdu kierownik Ladislav Banot.

PREZES SAP-u przy ZG PZKO, artysta malarz Oskar Pawlas został laureatem odznaczenia, które miasto Hawierzów nadaje swm obywatelom zasłużonym w dziedzinie kultury: „Osobistość Roku 1999”. Podniosła uroczystość odbyła się w sali koncertowej Zamku Hawierzowskiego 17 lutego, gdzie tytuły wręczano.

15 – LECIE „NOWINY” uczcili jabłonkowie koncertem zespołu 26.2. w odnowionej sali jabłonkowskiego Ratusza. Nie wszystkich sala pomieściła, słuchano koncertu i na korytarzu. Na scenie wystąpiło ok. 80 osób. Najbardziej wzruszała widzów najmłodsza kapela „Nowiny” grająca z ogromnym zapałem, dorównując brzmieniem starszym kolegom. W przeddzień koncertu w pomieszczeniach Klubu Młodych Domu PZKO zainstalowano wystawę pokazującą dorobek zespołu. Kierownikiem artystycznym „Nowiny” od samego początku jest nauczycielka podstawowej szkoły muzycznej Krystyna Mruzek. Zespół od ubiegłego roku działa pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Artystycznego „Ars Musica”.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO odbyło się 29.2. przy obecności 21 członków. Po sprawach proceduralnych sprawdzano realizację uchwał z ostatniego posiedzenia, stwierdzając ich wykonanie. Następnie omawiano realizację uchwał Zjazdu PZKO z r. 1997. Dotychczas nie spełnioną uchwałą jest zadanie odzyskania „Piasta”. Sprawa jest w sądzie. Prezes poinformował o swej wizycie w Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” w Warszawie, gdzie przekazał umowy hipoteczne na budynki „Fasalówki” i Klubu PZKO w Cz. Cieszynie, jak tego wymagał Zarząd „Wspólnoty”, jako zabezpieczenie za wartość „Piasta”. Uchwały Zjazdu o przestrzeganiu Regulaminu Wewnętrzny i wprowadzeniu przedstawiciela PZKO do Rady Narodowości przy Rządzie RC zostały spełnione. Dyrektor Biura poinformował o wizycie delegacji PZKO u ministra kultury Pavła Dostala i wynikach rozmów. Dla PZKO została przyznana dotacja z Ministerstwa Kultury w wysokości 1,150 tys.Kcz., z przeznaczeniem: 500 tys. na „Bajkę”, 600 tys. na działalność kulturalną i 50 tys. na Festiwal PZKO. Omawiano następnie tematy przygotowywanego Konwentu Prezesów oraz prezes Z. Stopa informował gremium o rozmowach przedstawicieli ZG z Radą Polaków i przedstawicielami „Coexistentii – Wspólnoty”.

„BESKIDY 2000” Polonijne Igrzyska Zimowe rozpoczęły się 29 lutego w Szczyrku. Uroczystość otwarcia rozpoczęto korowodem uczestników – polonusów z 20 krajów świata. Wśród nich jest ok. 60 – osobowa grupa zawodników reprezentująca PZKO Zaolzie. Pierwsze konkurencje: bieg na 3 km pań i 5 km panów rozegrano następnego dnia. Nasze panie

odniosły bezapelacyjne zwycięstwa, panowie również często stawali na podium. Konkurencje odbywają się w kilku wiekowych kategoriach.

MARZEC 2000

50 – LECIE ZWROTU przypomniano na spotkaniu 10.3. w siedzibie Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie. Na zaproszenie konsula generalnego Marka Masiulanisa gościła tu redakcja miesięcznika PZKO na czele z red. naczelną Elżbietą Strózczyk, przedstawiciele wydawcy-ZG PZKO z prezesem Z. Stopą, Kongresu Polaków, zaproszeni goście z obu stron Olzy. Z Warszawy przybył dyrektor „Wspólnoty” Andrzej Chodkiewicz. Swoje pięćdziesięciolecie pismo świętowało w grudniu. Pierwszy numer Zwrotu ukazał się 24 grudnia 1949 roku, jego pierwszym redaktorem był literat i społecznik Paweł Kubisz.

SZACHOWE MISTRZOSTWA PZKO odbyły się 25.3. w Domu PZKO w Trzyńcu – Kanadzie z udziałem 18 zawodników z 10 Kół PZKO.. Były to jubileuszowe, XXV Mistrzostwa PZKO w Szachach Błyskawicznych i Młodzieżowe Mistrzostwa Szachowe. Mistrzostwa rozegrano w kategoriach indywidualnej: seniorów, młodzieży i miejscowych zawodników oraz drużynowej. Trzy pierwsze miejsca honorowane były dyplomami i nagrodami rzeczowymi, których fundatorami byli: ZG PZKO i Koło Miejskowe Kanada – organizator imprezy z inż Romanem Szczuką na czele.. Głównym sędzią był znany mistrz inż. Edward Schoupal. W kategorii otwartej wygrał Jan Kubik z Wędryni, w młodzieżowej Dominik Ryłko z Trzanowic, mistrzem Kanady został Andrzej Janeczek a mistrzostwo drużynowe zdobyła Wędrynia. W popołudniowej symultancie inż. E. Schoupal zmierzył się z 17 przeciwnikami wygrywając w stosunku 15,5 : 1,5.

MK PZKO KARWINA – SOWINIEC liczy 63 członków. Ewenementem jest, że niemal wszyscy dojeżdżają na spotkania z innych miejscowości, bowiem dzielnica Sowiniec praktycznie nie istnieje. Spotykają się w dawnej polskiej szkole z r. 1925 a zamkniętej w r. 1966. Własnym nakładem ją utrzymują „przy życiu”, by się nie rozpadła i dzieląc los innych budynków w jej sąsiedztwie. Prezesem Koła od r. 1954 jest Edward Krochmalny mieszkający w Olbrachcicach. Jednym z dorocznych spotkań sowinieckich pezetkaowców jest Dzień Kobiet, który w tym roku obchodzono 26 marca. W programie artystycznym wystąpił skrzypek Adaś Sikora z dziadkiem Otokarem Winklerem, który w tej dawnej szkole był nauczycielem. Przyjemną atmosferę niedzielnego popołudnia pomogła również wypełnić 91 – letnia pani Waleria Górecka, pochodząca z Markłowic, bawiąc zebranych wierszykami szkolnymi z dawnych lat i anegdotami. Prezes wszystkim paniom wręczył kwiaty.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO odbyło się 28.3. przy obecności 18 członków. Na początku wysłuchano informacji delegatów z zebrań sprawozdawczych w Kołach. Jeszcze w 33 Kołach zebrania się nie odbyły: w 19 w powiecie karwińskim i w 14 w powiecie frydecko – misteckim. W trakcie omawiania programu Konwentu Prezesów uzgodniono udzielić głosu prezesowi SMP (na jego prośbę), który chce wystąpić z apelem do MK o pomoc dla grup SMP w kwestiach organizacyjnych i lokalowych. Kontrola realizacji uchwał wykazała, że nie zostały jeszcze wyrównane rachunki między ZG a Kołem w Jabłonkowie z Gorolskiego Święta oraz, że 11 MK nie podjęło jeszcze znaczków członkowskich za r. 1999. Z zamknięcia finansowego r.1999, które przedstawiła H. Gawlas, m.in. wynika, że nie ma zadłużenia wobec Urzędu Socjalnego. W tej sprawie przedstawiono też stanowisko Komisji Rewizyjnej.

Roman Suchanek informował o stanie przygotowań do Festiwalu, nastąpiła zmiana zespołu: odmówił „Bajm”, będzie spisywana umowa z „Lombardem”. Są to nieoczekiwane

utrudnienia, ale chyba znajdują pozytywne rozwiązanie do Festiwalu. Omówiono sprawę biletów i wydanie festiwalowego znaczka w cenie 15.-Kcz. Dyrektor Biura ZG przedstawił proponowany budżet Festiwalu PZKO 2000.

W wolnych wnioskach omawiano jeszcze wydanie książki Jana Szymika „Doroczne zwyczaje i obrzędy na Śląsku Cieszyńskim” i szukano źródeł jej sfinansowania. Uchwalono wyjazd prezesa i jednego członka ZG na Konferencję Przedkongresową Kongresu Kultury Polskiej 2000 w Drohiczyne 30.4. – 3.5.2000.

KONWENT PREZESÓW MK odbył się 29 marca z udziałem przedstawicieli 65 Kół, członków ZG, kierowników Sekcji i pracowników Biura ZG. Na podstawie wcześniej rozesłanego do Kół Biuletynu Festiwalowego omawiano dotychczasowe przygotowania, budżet Festiwalu i źródła dochodów. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej zaoferowało pomoc przy organizacji Festiwalu i wolę bliższej współpracy z Kołami PZKO w zamian za udostępnienie lokali. Spotkało się to z aprobatą obecnych prezesów Kół. W tej kwestii wystąpił obecny na Konwencie prezes SMP, Robert Szewczyk.

Przewodnicząca REO H. Gawlas przedstawiła sprawozdanie finansowe za r. 1999, który zakończył się stratą w wysokości 277 tys. Kcz, co spowodowane jest przez amortyzację środków trwałych. Zatwierdzono na ten rok wysokość składki członkowskiej – 30.-Kcz., z tego 20 Kcz do kasy ZG, 10.-Kcz dla Koła. Dochód za znaczki festiwalowy w wysokości 15.- Kcz przypadnie Zarządowi Głównemu. Prezes Stopa poinformował o ustaleniach grupy „3x3” (ZG, Rada Polaków, „Coexistentia”), w szczególności dotyczących wspólnej listy wyborczej do samorządu okręgowego.

WSPÓŁPRACĘ TRANSGRANICZNA – omawiali 30.3. górnosuscy pezetkaowcy na czele z prezesem Bronisławem Zydrem i wójtem Janem Lipnerem z przedstawicielami placówek kulturalnych Bielska – Białej: dyrektorem domów kultury Franciszkiem Kopcakiem i prezesem Oddziału „Wspólnoty Polskiej” Wojciechem Dębowskim. Zespoły MK PZKO z Suchej Górnej wyjadą na występy do Bielska i do Koszęcina, Bielszczanie wezmą udział w imprezach Koła i Gminy Sucha Górna.

KWIECIEŃ 2000

JUBILEUSZ 80. URODZIN (5.4.) ANIELI KUPIEC, pisarki i poetki, obchodzono w jej rodzinnej wsi – Nydku i wszędzie, gdzie są miłośnicy jej arcyciekawych opowieści i pięknej, lirycznej, wzruszającej poezji. Jej „Malinowy świat”, „Połotany żywocy” czy zbiorek wierszy i opowiadań „Korzenie” cieszą się dużą popularnością, trafiając do szkół i Kół PZKO. Za najważniejsze w swym życiu uważa poetka działalność społeczną, której wraz z mężem się poświęcał. „...*Jakóż by my śmieli / czoło swe odwrócić/ od ziemi rodzónej, jako matka bliskij? / albo sie plecami do gróni obrócić/ i żebrać i pytać o cudze uściski? / Dyć my tu nie prziszli / Bóg wi z jakij stróny, / jyny my tu byli z pradowna, od wieka, / nie torby żebracze lecz chude zogóny / żywiły tu kiejsi / prostego człowieka. /.....*” z wiersza „*Gdo do nich powiy...*”

O SZKOLNICTWIE I WYBORACH dyskutowali 10.4. przedstawiciele PZKO, Rady Polaków i „Coexistentii –Wspólnoty” na wspólnym posiedzeniu grupy umownej 3x3 w Cz. Cieszynie. Tematem były sprawy związane ze szkolnictwem, dlatego w obradach wzięli udział przedstawiciele Towarzystwa Nauczycieli Polskich, Macierzy Szkolnej i Polskiego Centrum Pedagogicznego. Zgromadzeni wspólnie poparli postulat, by przepisy wykonawcze do realizacji prawa do kształcenia w języku ojczystym był opracowywane równolegle w

obydwu przygotowywanych (przez Radę ds. Narodowości) ustawach, tzn. w ustawie o mniejszościach narodowych i ustawie o szkolnictwie. Dyskutowano też o potrzebie popularyzacji wysokiego poziomu polskiego szkolnictwa w RC i innych walorów tych szkół. Postanowiono kontynuować przygotowania do wytawienia wspólnej listy kandydackiej w wyborach okręgowych.

KLUBOTURNIEJ PZKO odbył się 15.4. we frysztackim Domu PZKO. Zorganizowała go Rada Młodzieży ZG z udziałem 10 drużyn: po dwie z Karwiny–Raju, karwińskiego Polskiego Gimnazjum i Trzyńca I, po jednej z Trzyńca–Tarasu i Kocobędza . Była też drużyna Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej oraz drużyna przedstawicieli „średniego pokolenia”. Turniej urozmaiciły swymi piosenkami „Anki” z Błędowic i „Pantery” z Trzyńca I. W jury zasiadli Helena Haltof, Tadeusz Szkucik, Tadeusz Supik. Pytania zadawała Barbara Bulawa. Na pierwszym miejscu uplasowała się drużyna gimnazjalistów (Robert Betik i Daniel Matteoni), drudzy byli „panowie średniego pokolenia” (Antoni Łacek i Władysław Szkopek), trzecie miejsce zajęły „Pantery” (Barbara Sikora i Dorota Lasota). Zwycięzcy otrzymali plecaki i koszulki, wszyscy pamiątkowe dyplomy. Nagrody ufundowali: ZG PZKO, MAK oraz Foto Video Jan Cieślar.

KLUBY KOBIEC Miejscowych Kół z Cierlicka i Stanisławic urządziły 16.4. w Domu im. Żwirki i Wigury na Kościelcu przedwielkanocną wystawę pn. „Świętujemy razem”. Imprezę rozpoczęto programem artystycznym, najprzód w wykonaniu dzieci miejscowych przedszkola i szkoły, następnie kapeli „Zorómbek” z czeskokocieszyńskiego gimnazjum pod kierownictwem dr Leszka Kaliny i z jego słowem wiążącym, co stworzyło serdeczną atmosferę spotkania. Nie zabrakło też wspólnego śpiewania. Sama wystawa obfitowała w różnorodne wyroby zręcznych rąk z motywami wielkanocnymi oraz świąteczne wypieki. Cierlickie i stanisławickie Kluby Kobiet pod kierownictwem pani Czesławy Schnapkowej ponownie stanęły na wysokości zadania sprawiając wiele przyjemnych wrażeń licznyemu zwiedzającemu a sobie dużo zasłużonej satysfakcji.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO odbyło się 25.4. przy obecności 17 członków. Tematy obrad dotyczyły w głównej mierze przygotowań do mającego odbyć się za miesiąc Festiwalu PZKO. Kontrolowano realizację uchwał, następnie szczegółowo omawiano zadania festiwalowych komisji. Nawiązując do tego i do zamierzonych spotkań prezesów Kół w obwodach przed Festiwalem, postanowiono po Festiwalu reaktywować działalność obwodów, jako ważne ogniwo organizacyjne w strukturze PZKO. Został przyjęty budżet PZKO na rok 2000 oraz zapoznano się z analizą płac pracowników Biura ZG. Stan pracowników określono jako „potrzebny” do realizacji zadań statutowych, wynagrodzenia są jednak wyraźnie pod przeciętną krajową. Przyjęto prośbę chóru „Melodia” o finansow wsparcie jubileuszu chóru, formą załatwienia przez ZG nagrania płyty kompaktowej, lub odkupienia 100 egzemplarzy płyty.

„PEJZAŻE OSKARA PAWLASA” – pod takim tytułem otwarto 29.4. w galerii Miejskiego Domu Kultury w Orłowej wystawę obrazów olejnych tego niezwykle płodnego artysty, prezesa Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO. 30 prezentowanych prac przedstawia jego najnowsze dokonania. Są to obrazy z Polski, gdzie przebywał na plenerach, ale także widoki z Beskidów. Autor z powodzeniem nawiązał dialog z czeskimi i polskimi środowiskami twórczymi, podnosząc rangę własnego środowiska nadolziańskiego. Artystę przedstawił i o jego dokonaniach mówił redaktor Władysław Owczarzy.

„WYSTAWA MAJOWA” W KLUBIE PZKO w Cz. Cieszynie była tradycyjnie otwarta w przeddzień 1 Maja. Organizatorem było Koło Centrum, tematem były prace artysty plastyka Józefa Dronga, członka Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO i członka Koła Centrum. Imprezę otwierał występ „Cieszynianki” – zespołu śpiewaczego, w którym występują dzieci z czeskocieszyńskich przedszkoli. Dyrygowała Katarzyna Adamek. Artystę i jego dorobek przedstawił inż. Architekt Bronisław Firla. Spotkanie upiększył grą na elektrycznych organach kolejny plastyk i muzyk, Edward Kaim. Wystawa była czynna 2 dni.

MAJ 2000

JUBILEUSZE ZASŁUŻONYCH – Państwo Marta i Alojzy Siostrzonkowie z Olbrachcic obchodzili w tym roku potrójny jubileusz: w styczniu 60 – lecie małżeństwa i 85.urodziny pana Alojzego, a 1.5. 80.urodziny pani Marty. Oboje znacząco wpisali się w historię olbrachcickiego Koła PZKO. Pani Marta przez wiele lat udzielała się bardzo aktywnie w Klubie Kobiet, pan Alojzy był kierownikiem budowy nowego Domu PZKO. Nadal w miarę swych możliwości są aktywni, biorą udział we wszystkich imprezach Koła. Właśnie w Domu PZKO 1 maja składali życzenia szanownej Jubilatce przedstawiciele Miejscowego Koła i Zarządu Głównego PZKO, dekorując jednocześnie odznaczeniami związkowymi obu małżonków.

„MELODIA” - żeński chór nawiejskiego Miejscowego Koła PZKO wystąpił 5.5. w jubileuszowym koncercie z okazji swego 45 – lecia i 10 –lecia kierownictwa artystycznego dyrygent Aleksandry Paszek-Trefon. Na koncercie w Domu PZKO zgromadziło się wielu znakomitych gości: konsul Jerzy Herma, prorektor Uniwersytetu Śląskiego, prof. Alojzy Kopoczek, prof. Józef Świder, prezes ZG PZKO Zygmunt Stopa, przedstawiciele Kongresu Polaków, Śląskiego Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego, Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego i innych. Gorąco przywitano długoletniego dyrygenta „Melodii” (prowadził chór 25 lat), Władysława Winklera. Chór wykonał 8 pieśni za co publiczność nagrodiła zespół i solistki: Bronisławę i Marylę Nowak, Annę Sikorę, konferansjerkę Halinę Podolę i akompaniatora (dyrygenta „Gorola”) Andrzeja Mozgałę gromkimi brawami. Jako gość wieczoru zaprezentował się jeszcze Zespół Kameralny Instytutu Pedagogiki Muzycznej Filii UŚ w Cieszynie, którego dyrygentem jest także A. Paszek – Trefon. Urodzinowy wieczór zakończyła zabawa taneczna przy dźwiękach zespołu „Sonata” Wiesława Farany.

KOLEJNĄ PREMIERĘ wystawił teatr MK PZKO w Wędryni w dniach 6 i 7.5. w Czytelni. Tym razem była to komedia Wiliama Szekspira, „Wieczór Trzech Króli” w reżyserii Bohdana Ondraszka. Sam reżyser również wcielił się w jedną z głównych ról. W przedstawieniu przewinęło się wiele osób, w tym kilku debiutantów. Wszyscy wypadli znakomicie w oczach pełnej, w obu dniach widowni, wśród której był także długoletni kierownik i reżyser wędryńskiego teatru Jerzy Cienciała, obchodzący niedawno swoje 80. urodziny. Obecni byli także: J. Czap z ZG PZKO i Elżbieta Stróżyk z Kongresu Polaków. Po przedstawieniu obyło się spotkanie aktorów, gości i kierownictwa Miejscowego Koła.

SEMINARIUM HISTORYCZNE na temat szkolnictwa polskiego na pograniczu śląsko – morawskim zorganizowała 12.5. Sekcja Historii Regionu wspólnie z Ośrodkiem Dokumentacji Kongresu Polaków w karwińskiej siedzibie czeskocieszyńskiego polskiego gimnazjum. Wzięli w nim udział między innymi : konsul Jerzy Herma, historycy z czeskocieszyńskiego Muzeum Ziemi Cieszyńskiej, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prezes „Coexistentii -Wspólnoty” Stanisław Gawlik, absolwenci dawnego seminarium

nauczycielskiego w Śląskiej Ostrawie Stanisław Bury i Władysław Milerski. Sytuację ludności napływowej galicyjskiej w gminach ostrawskich przedstawił Stanisław Zahradnik, o polskim szkolnictwie na pograniczu śląsko – morawskim na początku XX wieku mówił Roman Baron. Przeczytany był artykuł prasowy Henryki Bittmar na temat polskiego szkolnictwa w Ostrawie w okresie międzywojennym. W dyskusji po przerwie głos zabrali S. Bury i W. Milerski.

„MAJ NAD OLZĄ” organizowany przez karwińskie Koła PZKO w darkowskim kurorcie miał w tym roku poniekąd skromniejszy wymiar z powodu przygotowań do mającego się odbyć w Trzyńcu Festiwalu PZKO. Jednak kilka koncertów się odbyło. W niedzielę 21.5. darkowscy kuracjusze mieli możliwość podziwiać zespół Dziecięcej Estrady Regionalnej z Ustronia, uważany za najlepszy tego typu zespół na Śląsku. Swój talent zaprezentowali także Joanna i Michał Rzeszutowie, rodzeństwo ze Stonawy. Natomiast w sobotę, 27.5. na estradzie w darkowskim parku wystąpili: czeskokocieszyński „Slezan” i orłowskie dziecięco – młodzieżowe zespoły „Skotniczka” i „Skotnica” z Miejscowego Koła PZKO w Orłowej – Lutyni.

ZARZĄD GŁÓWNY obradował 23.5. jeszcze przed Festiwalem sprawdzając stan ostatnich przygotowań. Obecnych było 17 członków. Stwierdzono, że konferencja prasowa na temat festiwalu odbyła się 22.5. Sprawdzono system opieki nad gośćmi, ich oznakowanie. Z innych spraw uchwalono przedstawiony przez Halinę Gawlas Budżet ZG PZKO na rok 2000.

FESTIWAL PZKO odbył się w dniach 27 i 28 maja w Trzyńcu. W sobotę w Dniu Młodzieżowym główny program z udziałem polskiej kapeli rockowej „Lombard” miał miejsce w Hali Sportowej, innych zespołów młodzieżowych na estradach w plenerze obok stadionu. W młodzieżowej zabawie uczestniczyło kilka tysięcy fanów rockowej muzyki. Wystąpił także słowacki zespół rockowy „Sexit”.

Niedzielny program otworzył barwny korowód, który wyruszył od Domu Kultury Trisia. Szły w nim wszystkie pokolenia Zaolziaków - uczniowie i nauczyciele, tancerze, chórzyscy, zasłużeni działacze i szeregowi członkowie Związku, kombatanci i harcerze.

W niedzielnym programie głównym w Hali Sportowej wystąpiły tradycyjnie połączone chóry Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego – rozpoczęto hymnami: czeskim i polskim oraz Gaude Mater Polonia pod dyрекcją Józefa Wierzgonia. Przywitał wszystkich z obu brzegów Olzy prezes ZG Zygmunt Stopa. Przemawiali dalej : konsul generalny RP Marek Masiulanis, wiceminister kultury Ilja Racek, pełnomocnik Rządu Petr Uhl, wiceburmistrz Trzyńca Věra Palkovská. Patronatem objął Festiwal minister Kultury RC Pavel Dostál i burmistrz Trzyńca Igor Petrov. Wśród honorowych gości byli: Andrej Sulitka z Sekretariatu Rządu RC, senatorowie, przedstawiciele administracji naszej i polskiej, przedstawiciele zaolziańskich organizacji, Oddziałów „Wspólnoty Polskiej” i inni. Połączonymi chórmi dyrygował następnie Leszek Kalina. W dalszej części wystąpiły zespoły taneczne w choreografii Otty Jaworka: „Olza“, „Suszanie“, „Bystrzyca“, „Skotnica“, „Górole“, „Oldrzychowice“. Nie zabrakło na festiwalowym podium wędryńskich „Gimnastów“, którym towarzyszył zespół „To My“. Natomiast na estradzie pod lasem występowały dalsze zespoły: śpiewaczy „Štyvarčata“, „Javorovy“, „Nowina“, „Łączka“, „Lipka“, „Skotniczka“. Imprezami towarzyszącymi były wystawy: artystów plastyków i Klubów Kobiet. Ogłoszono wyniki konkursu plastycznego dla dzieci, zorganizowanego przez Oddział Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie „Piękny mój kraj nad Olzą“ a najlepsze prace nagrodzono.

Wieczorem, gwoździem tegorocznego Festiwalu był koncert Centralnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego z Warszawy, który przyszło obejrzeć i usłyszeć 11 tysięcy

widzów. Zespół wystawił widowisko muzyczno – historyczne pn. „Orzeł Biały“. Widowisko było wspaniałe i podniosłe. Były zatem na zakończenie bisy, chóralskie „Sto lat“ , długotrwałe oklaski i wspólnie odśpiewana „Rota“. Koloryt i atmosferę Festiwalu dopełniały dobrze zaopatrzone stoiska ze specjałami domowej kuchni, napojami i tradycyjnymi trunkami. Pogoda wbrew złym prognozom dopisała, chociaż w sobotę dał się we znaki mocny wiatr, który przewracał lżejsze stoiska. Festiwal można było ocenić za bardzo udany. Był nie tylko pokazem dorobku pezetkaowskiego, ale manifestacją stanu posiadania wszystkich Polaków w Republice Czeskiej.

CZERWIEC 2000

XVIII IGRZYSKA LEKKOATLETYCZNE Uczniów Polskich Szkół Podstawowych w RC odbyły się 1.6. na stadionie w Trzyńcu, poświęcone jednocześnie Dniu Dziecka. Organizatorami w tym roku byli: Polska Szkoła Podstawowa w Karwinie-Nowym Mieście, jej Macierz Szkolna i Sekcja Sportowa Zarządu Głównego PZKO. Zawody odbywały się przy pięknej pogodzie, co także wpłynęło na wspaniałą atmosferę i płynny przebieg. Udział w zawodach wzięło 487 zawodniczek i zawodników z 27 PSP. Zaszczytu zapalenia znicza dostąpił uczeń kl.IX szkoły–organizatorki, Daniel Fukała, ślubowanie złożyła w imieniu wszystkich uczestników Agata Waclawik, uczennica kl.VII. Spikerem zawodów był popularny w tej dyscyplinie Marek Siderek. Atmosfera zawodów była gorąca, zawodnicy walczyli ambitnie a towarzyszył im głośny doping koleżanek i kolegów z trybuny. Medale i nagrody rozdawali obecni goście honorowi: konsul Małgorzata Filipek, prezes ZG Zygmunt Stopa, prezes ZG Macierzy Szkolnej Janusz Branny, inspektor szkolny Kazimierz Worek. Nagrodami dla najlepszych były koszulki i maskotki ufundowane przez Polski Komitet Olimpijski. Nad przebiegiem zawodów czuwały specjalne komisje pod kierunkiem wicedyrektora Tomasza Śmiłowskiego. Na zakończenie zawodów odbyły się emocjonujące biegi rozstawne i ogłoszono wyniki rywalizacji szkół o puchar ZG PZKO: szkoły pełne – 1. Cz. Cieszyn, 2. Jabłonków, 3. Trzyniec-Taras, szkoły Małoklasowe - 1. Nawsie, 2. Gródek, 3. Bukowiec, wszystkie szkoły w kategorii I + II – 1. Mosty k.Jabłonkowa, 2. Cz. Cieszyn, 3. Trzyniec-Taras.

UDANA „OSZELDÓWKA“ odbyła się w sobotę 3.6. w Domu PZKO i jego obejściu w Nieborach, tradycyjnie zorganizowana przez miejscowe Koło PZKO. Sympatycznie zaprezentowały się dzieci przedszkola i szkoły oraz zespoły „Godulan“- „Ropica“, „Zgoda“ i „Zgodzik“. Wystąpił też zespół regionalny „Bystrzyca“ ze swoją kapelą. Całości dopełniała niezawodna kapela „Olzy“, a cały program uświetnił występ wędryńskich „Gimnastów“. Burza oklasków towarzyszyła wszystkim występom. Słowem wiążącym cały program prowadziła znakomicie Halina Kowalczyk. Udana „Oszeldówka“ to zasługa ofiarnych członków nieborowskiego Koła PZKO, szczególnie prezesostwa Stanisława i Heleny Sikorów.

ZAOLZIAŃSKIE ZESPOŁY W ROZJAZDACH: w dniach 8 – 11.6. w Toruniu przebywał ZPiT „Olza“ na zaproszenie toruńskiego Muzeum Etnograficznego, uczestnicząc w 20. Międzynarodowym Spotkaniu Kapel Ludowych. Wśród uczestników oprócz naszego, były zespoły z Polski, Hiszpanii, Dagestanu, Jugosławii, Węgier, Białorusi i Rosji. Poza kilkukrotnymi występami w toruńskim skansenie, „Olza“ koncertowała również poza Toruniem. Oprócz nagród rzeczowych zespół otrzymał także nagrodę pieniężną. Jak informowała kierowniczka organizacyjna zespołu, Urszula Niedoba, występy „Olzy“ bardzo się toruńskiej publiczności podobały.

Natomiast na „Dni Skoczowa“ wyjechały: jabłonkowski „Gorol“ pod kierunkiem Andrzeja Mozgały, karwińska „Przyjaźń“ z dyrygentem Józefem Wierzgoniem i jabłonkowska „Nowina“ z kierowniczką Krystyną Mruzek.

KOMITET ORGANIZACYJNY Gorolskiego Święta obradował 19.6. w jabłonkowskim Domu PZKO pod przewodnictwem szefa programowego GŚ Tadeusza Filipczyka. Wzięli w nim udział prezesi podbeskidzkich Miejscowych Kół. Omawiano warunki sprzedaży i regulamin, który będzie obowiązywał personel wszystkich stoisk na GŚ. Zapoznano się z programem i zespołami, które wezmą udział w imprezie. Przewodniczący KO Józef Cienciała kładł nacisk na udział w korowodzie wozów alegorycznych. Prezes Jan Ryłko poinformował, że w tym roku uczestnicy GŚ będą mogli już korzystać z nowych toalet, które wybudowano w tylnej części Lasku Miejskiego.

„ŚLĄSKIE ŚPIEWANIE“ – w eliminacjach finałowych w Chorzowie ogromny sukces odniosła zaolziańska reprezentacja wprowadzając do finału 110 wykonawców: 5 solistów, 2 duety, 2 zespoły wokalne, 2 zespoły wokально – instrumentalne i 2 chóry. Wezmą udział w programie Koncertu Galowego w katowickim Spodku. Eliminacje rejonowe u nas organizowało Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne ZG PZKO.

„LUTNIA“ – chór mieszy z Lutyni Dolnej jako jedyny reprezentował nasz region i RC, 18.6. na VIII Święcie Pieśni Chóralnej „Trojok Śląski“ w Raciborzu i Rudach Wielkich w Polsce. Zaprezentował się czterema pieśniami. Razem z „Lutnią“ wzięli udział w „Trojoku“ prezes Oddziału Ostrawskiego Unii Chórów Czeskich Drahoslav Štula z żoną i prof. Brunon Rygiel z Zarządu ZŚM. „Lutnia“ w ostatnich tygodniach dała 6 koncertów. Występowała między innymi z okazji 55. rocznicy zakończenia II wojny światowej i na festynach w Lutyni i Rychwałdzie. Chór prowadzi inż. Władysław Rusek.

„WIANKI“ w Wierzniowicach odbyły się w tym roku po raz dziesiąty 24.6. w formie festynu „polsko – czeskiej przyjaźni“ przy Domu PZKO, jako impreza międzynarodowa, objęta patronatem przez wójtów: Lutyni Dolnej - Eustinę Mrakovová, Godowa - Ludwika Piechaczka i gminy Gorzyce - Krystynę Durczok. Do współpracy z Wierzniowicami były zaproszone również inne Koła PZKO obwodu bogumińskiego. Wśród gości oficjalnych przywitano konsula generalnego Marka Masiulanisa i konsul Małgorzatę Filipek. Kilkaset gości z bu stron Olzy, dla których występowały liczne zespoły, pomimo niepewnej pogody dobrze się bawiło. Zespoły pezetkaowskie reprezentowały: dolnolutyńska „Lutnia“ i „Andrusi“ ze Skrzeczonia oraz przedszkolacy z dolnolutyńskiego polskiego przedszkola. Z polskiej strony wystąpiły zespoły: Odrzanki, gimnazjaliści z Gołkowic, Gorzyczanki, Rogowianki, zespół taneczny z Łazisk, Turzanki, Biesiada Olziańska, chór Kalina z Łazisk. Było więc co oglądać i słuchać. Festyn urozmaiciła na początku parada 12 wozów alegorycznych. Koła ze Skrzeczonia i Lutyni Dolnej zaprezentowały w swych stoiskach bogatą ofertę kulinarną.

CZESKOCIESZYŃSKI KLUB PROPOZYCJI prowadzony przez Władysława Kristena zorganizował 25.6. wycieczkę do źródeł Olzy, po drodze zwiedzając malownicze wioski wchodzące w skład Trójwsi: Istebną, Koniaków i Jaworzynkę. W wycieczce oprócz cieszyńiaków wzięli udział także turyści z Orłowej, Hawierzowa i Jabłonkowa. Wycieczka była bardzo urozmaicona, bowiem zwiedzano w Istebnej kościół i muzeum prywatne Zuzanny Kwulokowej, gdzie oprócz obejrzenia eksponatów wysłuchano scenek gwarowych w wykonaniu uczniów miejscowych szkół. Obejrzano również galerię Tadeusza Ruckiego, oglądano wspaniałe krajobrazy beskidzkie ze szczytu Kociego Zamku. Było też spotkanie

przy ognisku ze znanym folklorystą Józefem Brodą i słuchanie jego ciekawych gawęd. Niestety, dojście do samego źródła pod Gańczorką uniemożliwił wycieczkowiczom rześisty deszcz. Niemniej wycieczkę uznano za bardzo udaną.

DELEGACJA ZG W OPOLU - Prezes Z. Stopa i przew. Rady Kultury J. Czap na zaproszenie Opolskiego Towarzystwa Kulturalno – Oświatowego uczestniczyli w Koncercie Finałowym festiwalu folklorystycznego „Wiatraki” . Impreza odbyła się w Parku Etnograficznym w Bierkowicach. Następnego dnia odbyło się spotkanie z Prezydium Zarządu OTKO, na którym omówiono stan współpracy pomiędzy PZKO i OTKO. Postanowiono tę współpracę uaktywnić. ZG PZKO zorganizuje grupę złożoną z przedstawicieli najważniejszych zaolziańskich organizacji, która wspólnie z OTKO ustali konkretne formy kontaktów, głównie młodzieży i zespołów zaolziańskich z opolskimi.

POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO odbyło się 27.6. w salce hotelu „Piast” z udziałem członków Komitetu Organizacyjnego Festiwalu PZKO 2000. Obecnych było 16 członków ZG. Głównym punktem porządku dziennego była ocena Festiwalu. Zaczęło się od podziękowań – prezes Z. Stopa dziękował Komitetowi a Roman Suchanek – szef Komitetu, swoim współpracownikom. Stwierdzono, że *Festiwal „spełnił wytyczone zadania w sferze politycznej, kulturalnej i społecznej”*. Dyskutowano o mankamentach i pozytywach organizacyjnych. Do tych pierwszych należy zaliczyć złe nagłośnienie, mało efektywną propagandę – było więcej uczestników niż sprzedano biletów. Cieszy natomiast dodatni wynik finansowy, który udało się osiągnąć ze sprzedaży biletów i dzięki sponsorom. Padł również wniosek, by Festiwal odbywał się w ciągu jednego dnia.

W dalszej części obrad dyskutowano o likwidacji spółki z o.o. Piast Comp, która praktycznie nie istnieje. ZG upoważnił prezesa Z. Stopę do reprezentowania PZKO na Walnym Zgromadzeniu spółki oraz podania propozycji jej likwidacji na warunkach dogodnych dla PZKO. Dalej ZG wyraził zgodę na realizację oferty fy Netcar umożliwiającej naprawę i sprzedaż starego samochodu Felicia oraz kupno nowego formą leasingu na podstawie umowy między PZKO a Netcarem.

Zarząd Główny przyjął do wiadomości stan przygotowań prowadzenia hipoteki majątków PZKO-wskich na rzecz Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i uchwalił dalsze działania oraz kontakt ze Stowarzyszeniem w tej sprawie.

ZG zaakceptował wynik gospodarowania ZG w I kwartale 2000r.

LIPIEC 2000

GRÓDECKIE WIANKI mają już 20 – letnią tradycję. W tym roku Miejscowe Koło PZKO zorganizowało imprezę 1.7., jak zwykle w najpiękniejszym zakątku nad Olzą - pod legendarną Skałą Bełki. Pogodny wieczór przyciągnął wielu chętnych oglądania dawnej tradycji puszczenia wianków i wspólnej zabawy. Atrakcyjne widowisko w świetle pochodni przygotowali członkowie Klubu Młodych. O bogaty bufet zatroszczyły się panie z Klubu Kobiet. Wianki puszczały po wodzie nie tylko na biało ubrane dziewczyny, ale również inne uczestniczki chętne zamążpójścia, bowiem wianki można było zakupić na miejscu.

SKRZECZOŃSKIE KOŁO PZKO rozwija aktywną współpracę z polskimi partnerami bądź wyjeżdżając ze swoimi zespołami na występy w partnerskich miastach, bądź organizując imprezy własne z gośćmi z Polski. W czerwcu zespół kabaretowo – estradowy „Andrusi” wystąpił na Dniach Zdzieszowic, miasta partnerskiego Bogumina. Przedstawił tam pod kierownictwem artystycznym Czesława Bugdola dwa półgodzinowe bloki programowe

prezentując w pierwszym piosenki folkloru skrzeczońskiego oraz piosenki góralskie. w drugim przedwojenne piosenki kabaretowe. Konferansjerkę prowadził i dowcipy opowiadał Alojzy Sładeczek.

Natomiast 1 lipca w Festynie w Skrzeczoni, oprócz okolicznych Kół uczestniczyli także zaproszeni przedstawiciele bliskich Chałup. Program zapewniły zespoły Miejscowego Koła: chór mieszany „Hasło“ pod kierownictwem Ireny Szeliga, Zespół Dziecięcy MK kierowany przez Danutę Chorzempa, „Andrusi“ z Cz. Bugdołem na czele, Po programie wspólną zabawę umiłał własny zespół muzyczny „Krater“ pod kierownictwem Zbigniewa Ożóga. Bogaty bufet zapewniły panie z Klubu Kobiet.

XXIV PUCHAR LATA I XIX MISTRZOSTWA PZKO W MINI PIŁCE NOŻNEJ zorganizowały 9.7. Miejscowe Koło PZKO w Lesznej Dolnej z Tadeuszem Szkucikiem i Sekcja Sportu i Turystyki Zarządu Głównego PZKO z Karolem Klusem na czele. Zawody z udziałem 15 drużyn rozegrano na przyszkolnym boisku w Trzyńcu – Podlesiu. Wraz z Klubami Młodych rywalizowała też drużyna czeskocieszyńskiego Polskiego Gimnazjum. Drużyny rozlosowano do pięciu grup eliminacyjnych. Zwycięzcy potem walczyli w finale każdy z każdym. Wszystkie mecze sędziował pan Jerzy Kubok. Zmagania trwały od 8.00 do 19.00 Mistrzem PZKO została drużyna z Nydku przed Stonawą, Gródkiem i Jabłonkowem ex aequo z Oldrzychowicami. Zwycięski zespół otrzymał Puchar Przechodni ufundowany przez ZG PZKO, wszyscy medaliści natomiast otrzymali od MK w Lesznej statuetki. Wyróżniono też najlepszych zawodników: bramkarz – Marek Muszyński ze Stonawy, napastnik – Robert Cieślar z Gródku, najwszechstronniejszy gracz – Marcel Bracki z Oldrzychowic.

PZKO ZAOLZIE – pod taką nazwą piłkarska reprezentacja Zaolzia uczestniczyła w dniach 16 – 22 lipca w V Polonijnych Mistrzostwach Świata w Piłce Nożnej w Stalowej Woli. W mistrzostwach udział wzięło 8 drużyn: Związek Polonijnych Klubów Piłkarskich z USA, Polonez Wiedeń, Polonia Wilno, Sokół Lida (Białoruś), Kurzewski-Orzeł Wiedeń, Panonia Budapeszt, Skala Mościska (Ukraina) i PZKO Zaolzie. Nasza ekipa liczyła 17 zawodników razem z grającym trenerem, Stanisławem Kluzem i kierownictwem: Tadeusz Bizoń kierownik ekipy i Antoni Łacek. Skład drużyny tworzyli: Rościśław Delina, Marek Szkucik, Tomasz Cieślar, Stanisław Szotkowski, Robert Schimke, Marek Muszyński, Roman Konderla, Wit Raszyk, Andrzej Bizoń, Mariusz Szlauer, Marcel Kondziołka, Roman Cymorek, Jerzy Gąsior, Tomasz Raszka, Roman Miczka, Józef Chybidziura. Nasí wygrali swoją grupę pokonując Mościska 1 : 0, Orła 5 : 0 i remisując z Panonią 2 : 2. W finale ulegli ZPKP z USA 1 : 2, co było do pewnego stopnia niedosytem, ale w zamian okrzyknięto ich najsympatyczniejszą drużyną mistrzostw.

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO odbyło się 25 .7. Tematem obrad były zbliżające się wybory do samorządu okręgowego i potencjalni kandydaci mający reprezentować polskie społeczeństwo. W obradach uczestniczyli: redaktor naczelna Głosu Ludu, Henryka Bittmar i jej zastępca, Bogusław Krzyżanek. Dyskusja dotyczyła też ustaleń grupy 3 x 3 (PZKO, Rada polaków, Coexistentia), która niedawno miała spotkanie. Zgodnie z umową, wspólnym liderem sygnatariuszy listy wyborczej będzie MUDr. Bogusław Chwajol, z drugiego miejsca wystartuje Wawrzyniec Fójcik (Kongres Polaków), z trzeciego – Tadeusz Szkucik (PZKO), z czwartego – Eugeniusz Kiedroń (Coexistentia-Wspólnota). Redaktorzy GL zapewnili o medialnym wsparciu dla działalności PZKO, apelując jednocześnie o prenumerowanie gazety. Obecny na zebraniu pracownik Biura ZG A. Łacek informował o sukcesie reprezentacji PZKO na Polonijnych Mistrzostwach w Piłce Nożnej w Stalowej Woli.

W X ŚWIATOWYM FESTIWALU CHÓRÓW POLONIJNYCH w Koszalinie w dniach 20 – 30 lipca w tym roku uczestniczyły z Zaolzia: zespoły śpiewacze „Gorol“ i „Hutnik“ oraz kapela góralska „Nowina“. Festiwale w Koszalinie odbywają się od r. 1970. W tym roku wystąpiło około 700 śpiewaków z 8 państw Europy, z Brazylii oraz chór uczestników Studium Dyrygentów Chórów Polonijnych „Ojczyzna“. Festiwal organizuje Stowarzyszenie „Wspólnota Polska“, Oddziały Krajowy i Koszaliński. W czasie pobytu w Koszalinie zespoły miały wspólne próby, występowały w okolicznych miejscowościach i kościołach koszalińskich. Na zakończenie, 28.7. odbył się uroczysty Koncert Galowy z udziałem wszystkich zespołów. Z powodu fatalnej pogody zaaranżowano koncert w katedrze pw. Świętego Ducha. Nasze zespoły wróciły do domu zadowolone, pełne wrażeń i nowych doświadczeń oraz nowych przyjaźni. Nasze chóry były oceniane bardzo wysoko, a „Nowinę“ okrzyknięto ozdobą festiwalu.

„ZŁOTE ŻYWIECKIE SERCE“, główną nagrodę w konkursie śpiewaków solistów podczas trwającego (29.7. – 6.8.) Tygodnia Kultury Beskidzkiej wyśpiewała kierowniczka ZPiT „Olza“, Urszula Niedoba, wśród 10 rywalizujących.

SIERPIEŃ 2000

„OLZA“ W PLOWDIW (Bułgaria) – W dniach 29.7. – 5.8. przebywał nasz reprezentacyjny zespół w Bułgarii na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym. Towarzyszyła mu mostecka kapela ludowa Andrzeja Niedoby. Stawka uczestników była doborowa i urozmaicona, bowiem w Festiwalu uczestniczyło około 400 tancerzy i muzyków z 10 państw: Grecji, Rosji, Turcji, Gruzji, Włoch, Francji, Jugosławii, Egiptu, gospodarzy i nasi. „Olza“ miała wielkie powodzenie, podobnie też góralska kapela. Tydzień pobytu był bardzo pracowity – codziennie brali udział w różnych spotkaniach, festiwalowych korowodach, przynajmniej dwukrotnie koncertowali. Nawiązali liczne znajomości i przyjaźnie, byli zaproszeni na festiwale do Jugosławii, Grecji, Gruzji. Ale o tym można chyba narazie tylko pomarzyć. W niedzielę, 6.8. „Olza“ i kapela powróciły do domu, wprost na Gorolski Święto.

53. GOROLSKI ŚWIĘTO.- w Lasku Miejskim w Jabłonkowie już tradycyjnie rozpoczęto w sobotę rano na sportowo: „Biegiem o dzbanek mleka“, jednocześnie z kilku startowych punktów wyruszyli na trasy turyści na „Rajd o kyrpce Macieja“. Po południu otwarto „świętogorolską“ wystawę i rozpoczęły się występy zespołów na scenie. A było co oglądać – przedstawiły się jabłonkowska „Nowina“, dziecięca „Lipka „ z Bukowca, „Łączka“ z Bystrzycy. Następnie konferansjerzy Romana Janik i Marcin Filipczyk zapowiedzieli zespół ukraińskiej mniejszości z Węgorzewa „Czeremosz“, po nim chorwacki „Preporod“- zespoły z akrobatycznymi tanecznymi popisami tancerzy. Pomimo padającego w tym czasie deszczu powodzeniem cieszyły się też występy „Komesa“ z Kędzierzyna – Koźła i „krakowiaków Ziemi Brzeskiej. Największe owacje zebrały jednak: „Złote Wrota „ z Sankt Petersburga i bratysławski „Technik“. Oprócz tego w tylnej części Lasku grały kapele ludowe dopełniając koloryt do konsumpcji dobrego jadła i trunków przy stoiskach podbeskidzkich Kół PZKO. Całe popołudnie funkcjonowała „Koliba Wydawców“ firmy księgarskiej „Alfa“ z Bielska – Białej pana Zenona Wirtha. Powodzenie było duże. Po programie na leśnej estradzie, kilka tysięcy młodzieży rozpoczęło nocny karnawał, a w Domu PZKO członkowie zespołu „Gorol“ zagaili pieśnią „Baranio Góra“ 65. Kawiarenkę „Pod Pegazem“ poświęconą zmarłemu przed trzema laty Władysławowi Młynkowi – poecie, nauczycielowi, animatorowi kultury,

związanemu od wielu lat z Gorolskim Świętem. Kawiarenkę prowadzili Jan Pyszko i Kazimierz Kaszper naświetlając sylwetkę poety i społecznika w aspektach jego bogatej i różnorodnej działalności. Program urozmaicili „Nowina“, jej kierowniczką Krystyna Mruzek, Bogusław Stonawski i chórzyci z „Gorola“ oraz koledzy i przyjaciele W. Młynka ożywiając wspomnieniami jego postać.

Niedzielny program GŚ rozpoczęły koncertem na jabłonkowskim Rynku kapela zespołów i orkiestra dęta z Gogolina. Następnie wyruszył korowód zespołów, uczestników i gości oficjalnych. W Lasku dołączyły wozy alegoryczne. W 21 zespołach przemaszerowało przed zgromadzoną w amfiteatrze publicznością ponad 800 tancerzy i śpiewaków. Witał wszystkich i przedstawiał gawędziarz Tadeusz Filipczyk. Oficjalnego otwarcia dokonał prezes jabłonkowskiego Miejscowego Koła Jan Ryłko witając publiczność w imieniu Koła – organizatora i Zarządu Głównego PZKO. W imieniu władz miasta Jabłonkowa uczestników przywitał burmistrz Petr Sagitarius. Gośćmi tegorocznego GŚ byli : senator Emil Škrabiš, wiceminister kultury Ilja Racek, przedstawiciel Ministerstwa Edukacji narodowej z Warszawy Bogusław Szymański, konsul generalny RP w Ostrawie Marek Masiulanis i konsul Małgorzata Filipek, marszałek województwa śląskiego Jan Olbrycht, przedstawiciele urzędów powiatowych z Frydka – Mistku i Karwiny, przedstawiciele samorządów lokalnych miejscowości z całego regionu z obu stron Olzy. Po powitaniach i podziękowaniach dla sponsorów (ministerstwa kultury RC i Polski, Huta Trzyniecka, Moravia Steel, Radegast Nošovice, Urząd Powiatowy we Frydka – Mistku), rozpoczął się program artystyczny najpierw w wykonaniu „Olzy” następnie połączonych chórów „Przełęcz”, „Gorola” i „Melodii” oraz mosteckich „Górol”. Dalej, jak w kalejdoskopie zmieniali się tancerze i śpiewacy: z regionu beskidzkiego „Wisła”, „Jackové“ i „Bystrzyca“, „Komes” z Kędzierzyna-Koźła, „Zamojszczyzna” , „Ottoset” z Finlandii, „Złote Wrota” z Rosji, „Donau” ze Strážnicy, i wreszcie rewelacyjny „Technik” z Bratysławy. W trakcie występów zespołów na estradzie, obok obleganych stoisk z jadłem i napojami, funkcjonowała również „Koliba Wydawców”. Organizatorzy i obsługujący uczestników Gorolskiego Święta mogli być zadowoleni. Kolejna, doroczna impreza PZKO się udała.

ŻYWOCICE – 5 sierpnia , w 56. rocznicę tragedii z 6 sierpnia 1944, uczczono pamięć 36 pomordowanych obywateli Żywocic i okolicznych miejscowości. Na uroczystości zgromadziło się kilkaset osób z całego regionu, również z polskiej strony, w tym członkowie rodzin i potomkowie pomordowanych. Zabrakło, niestety, ludzi młodych i bardzo młodych. To oni powinni nieść w przyszłości sztafetę pamięci o tych strasznych czasach wojny. Przemawiali: przewodniczący Zarządu Powiatowego Czeskiego Związku Bojowników o Wolność Franciszek Gil, prezydent Hawierzowa Václav Wicher, wiceprezydent Jastrzębia Tadeusz Drożyński, prezes ZG PZKO Zygmunt Stopa, komendant powiatowej jednostki wojskowej ppłk. Vladislav Jalůvka, modlitwę Ekumeniczną odmówił ks. Václav Gandra z parafii hawierzowskiej. Piękną oprawę artystyczną obchodom 56. rocznicy żywocickiej tragedii dały połączone chóry PZKO-wskie z Suchej Górnej, Olbrachcic i Stonawy, którymi dyrygowała Anna Kiszka. U stóp Pomnika złożono wieńce i kwiaty.

UDZIAŁ W KONFERENCJI NAUKOWEJ w Toruniu w dniach 11 – 12.8. wzięli prezes Z. Stopa i wiceprezes Halina Gawlas. Konferencja dotyczyła Przygotowań do Kongresu Kultury Polskiej. Poświęconą była sprawom emigracji politycznej, ekonomicznej, Polonii zagranicznej historii Polaków żyjących poza granicami Polski. Wyjazd odbył się na zaproszenie Oddziału „Wspólnoty Polskiej” w Toruniu.

„DOŻYNKI NAD TYRKĄ” urządziło 19.8. Miejscowe Koło PZKO w Oldrzychowicach. Koło Domu PZKO zgromadzili się licznie przybyli goście z szerokiej okolicy. Uroczystości

poprowadził pochód zespołu „Oldrzychowice” (40 osób), który wypełnił program obrzędu dożynkowego i artystyczny uroczystości Święta Plonów. Gospodarzami Dożynek byli państwo Ewa i Jan Kawulokowie. Wóz drabiniasty zaprzężony w parę dorodnych koni dopełniał kolorytu imprezy. Gospodarze częstowali miodulą i kołaczami. Panie z Klubu Kobiet przygotowały dla uczestników wspaniałe wypieki ciast i kołaczy oraz specjalny śląskiej kuchni. Nie zabrakło wybornych trunków. Bawiono się do późnych godzin przy dźwiękach kapeli Andrzeja Macoszka.

MECZ SENIORÓW PIŁKARSKICH, dawnych piłkarzy polskich klubów zaolziańskich, odbył się 19.8. na boisku w Milikowie –Pasiekach. Zorganizował go Klub 99, który powstał jako odczeka na seminarium historyczne o polskim zaolziańskim sporcie, zorganizowane przez Sekcję Historii Regionu ZG PZKO w październiku 1999. Spotkanie seniorów poprzedził mecz drużyn szkolnych PSP Jabłonkowa i Bystrzyca, wygrany przez uczniów bystrzyckiej placówki 5 : 2. Mecz starszyny wygrała drużyna „Granatowych” złożonych z graczy podbeskidzkich klubów, z „Zielonymi” – dolanami, wspomagany gorolami, 4 : 2. Najmłodszy zawodnik nie mógł być młodszy niż 60 lat. Było ciężko, bo upał był ogromny. Sędzią zawodów był pan Karol Probosz. Po meczu, w miejscowej gospodzie „Na pile” odbyło się spotkanie towarzyskie uczestników imprezy z udziałem wiceburmistrza Jabłonkowa Stanisława Jakusa, który J. Kędziora, M. Witoszka, O. Tomana i R. Łabaja udekorował pamiątkowymi medalami miasta Jabłonkowa. Biesiadę kontynuowano przy wspólnych śpiewach z akompaniamentem akordeonu Bogusława Stonawskiego i dyskusjach o idei powstania Polskiego Klubu Piłkarskiego.

WSPÓLPRACA PLASTYKÓW Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO i opolskiego oddziału Związku Plastyków Polskich jest kontynuowana poprzez wspólne plenery. W dniach 17 – 31 sierpnia w plenerze zamku Moszna wraz z polskimi kolegami przebywali: prezes SAP-u Oskar Pawlas i członek, Paweł Wałach, powiększając swój dorobek twórczy.

DOŻYŃKI W GUTACH odbyły się w ostatnią niedzielę, 27 sierpnia w obejściu Domu PZKO. W imprezie uczestniczyło ponad 600 gości z całego regionu po obu brzegach Olzy. Nowością na tegorocznych Dożynkach była nowa zadana scena, którą z inicjatywy konsula Mariana Ozimka pomogły wybudować Huta Trzyniec (zafundowała drewnianą konstrukcję) i Huta Florian z Siemianowic Śląskich, która dostarczyła i namontowała zadanie. Przedstawiciele Huty Florian Mirosław Piechocki i Henryk Wodniok razem z konsulem generalnym Markiem Masiulanisem i konsulem ds.ekonomicznych Marianem Ozimkiem byli gośćmi honorowymi Dożynek. Gospodarzami byli Anna i Władysław Brzeziniowie, którzy przyjechali na czele korowodu dożynkowego w bryczce powożonej przez rolnika Józefa Koterłę z Oldrzychowic. Przywitała ich przodownica Zdenka Wałach a zespół „Oldrzychowice” przedstawił zgromadzonej publiczności tradycyjny obrzęd dożynkowy. Zespół liczy 40 osób w wieku od 6 do 20 lat. Został reaktywowany przed siedmiu laty, kierownikiem jest nauczyciel Marek Grycz a poszczególne grupy wiekowe przygotowują panie: Halina Szlaur, Janina Marek i Bogdan Kotas. Następnie gospodarze częstowali miodulą i kołaczami, a w programie artystycznym wystąpił zespół ZG PZKO „Olza” z kapelą Andrzeja Niedoby, dając pokaz profesjonalnego tańca, śpiewu i muzyki. Dodatkową atrakcją Dożynek był kiermasz książek firmy „Alfa” państwa Wirthów, przejażdżka bryczką dla dzieci i loteria. Do bogato zaopatrzonej bufetów z wyśmienitymi potrawami i napojami nie trzeba było nikogo zachęcać, a do zabawy i tańca grała popularna już tutaj kapela państwa M.B.Palowskich z Olbrachcic, „Naladička”.

DOŻYNKI W ORŁOWEJ – LUTYNI, pomimo że już w innym niż w Gutach, miejskim środowisku, również mają swoją tradycję, nawiązując do czasów, kiedy Górna Lutynia była wioską. Miejscowe Koło zorganizowało imprezę 26.8. w ogrodzie Domu PZKO. Tradycyjnemu obrzędowi dożynkowemu przewodzili: prezes Marian Jędrzejczyk z córką Beatą w roli gospodarzy. Program artystyczny zapewniły własne zespoły folklorystyczne „Skotnica” i „Skotniczka” pod kierunkiem Odonii Charvat, z kapelą Józefa Lugscha oraz sąsiedzki chór „Lutnia” z Lutyni Dolnej z dyrygentem Władysławem Ruskiem. Panie z Klubu Kobiet na czele z przewodniczącą, Zofią Heinz, przygotowały bufety ze smacznym jadem i napojami. Gośćmi honorowymi byli: wiceburmistrz Orłowej Radomir Mojżiżek, wiceprezes ZG PZKO Halina Gawlas oraz przedstawiciele zaprzyjaźnionego z Orłową miasta Rydułtowy.

DOŻYNKI W SUCHEJ ŚREDNIEJ również należą do tradycyjnych imprez tego niewielkiego Koła. Odbyły się 26.8. w ogrodzie Domu Zborowego, gdzie mieści się też świetlica Miejscowego Koła PZKO. W roli gospodarzy wystąpili w pięknych strojach Grażyna i Bronisław Kadłubcowie, w roli pacholka i dziewczeczki Marek Filuś i Joasia Jasiok. Zaśpiewano gospodarzom pieśń dożynkową: „Gazdoszku, gaździnko...”, oni natomiast częstowali wszystkich kołaczami dożynkowymi i warzonką. Program wykonała kapela „Zorómbek” pod kierownictwem Leszka Kaliny, później do zabawy przygrywała orkiestra pana Wałacha. Kołacze (było ich upieczone 2500 i wszystkie sprzedane), placki ziemniaczane, suskie mielonki, które przygotowały panie z Klubu Kobiet pod kierunkiem Olgi Ordelt, ogromnie wszystkim uczestnikom Suskich Dożynek smakowały.

SPOTKANIE KANDYDATÓW z listy wyborczej do samorządu okręgowego odbyło się 30.8 w Klubie PZKO w Cz. Cieszynie. Nie była podana ilość obecnych, wiadomo tylko, że na liście jest 60 nazwisk. Brakuje jeszcze 5. O ważności wzięcia udziału w wyborach mówił prezes ZG Z. Stopa. Aby inicjatywa grupy 3 x 3 mogła przekroczyć 5% próg wyborczy, powinno na nią zgłaszać 20 tys. wyborców z powiatów Frydek – Mistek i Karwina. Zastanawiano się, czy jest to możliwe. Zaplanowane koszty kampanii wyborczej wyniosą 200 tysięcy Kč.

WRZESIEŃ 2000

DOŻYNKI W BŁĘDOWICACH, 31. z kolei, które odbyły się 2.9. w ogrodzie przy Domu PZKO rozpoczęły się krótkim pochodem zespołów i uczestników przy dźwiękach orkiestry, od miejscowej PSP. Na czele korowodu kroczyli gospodarze, Janina i Rudolf Kożusznikowie, byli też goście honorowi: konsul Jerzy Herma, prezydent Hawierzowa Václav Wicher, prezes ZG Zygmunt Stopa, z Rady Polaków Elżbieta Strózczyk, goście z Jastrzębia Zdroju, przedstawiciel błędowickich rolników – Józef Merta. Po obrzędzie dożynkowym w wykonaniu błędowickich „Dolan” i kapeli „Kamraci” oraz przedszkolaków, przekazano na ręce prezydenta Hawierzowa V. Wichra dożynkowy wieniec. Następnie bogaty program artystyczny przedstawił zespół dziewczęcy ze szkoły podstawowej nr. 12 z Jastrzębia Zdroju, wystąpił z powodzeniem niedawno reaktywowany zespół miejscowy „Dolanie” razem z „Kamratami”. A dalej już do późnych godzin wieczornych przygrywała „Cierliczanka”. Panie z Klubu Kobiet przygotowały i dobrze zaopatrzyły bufety z wyśmienitym jadem i napojami. Kto miał szczęście, wygrał również w loterii.

PLENER MALARSKI (międzynarodowy), zorganizowało Stowarzyszenie Artystów Plastyków przy ZG PZKO w dniach 3 – 15 września, w pensjonacie „U studánky“ w Łomnej

Górnej. Brali w nim udział członkowie SAP oraz artyści plastycy z polskich ośrodków twórczych, z którymi nasi utrzymują bliskie kontakty. Tegoroczny plener malarski dedykowany był gminie Łomna Górna z okazji 100 – lecia usamodzielnienia się i nadania wiosce sztandaru z własnym godłem. Plener zakończono poplenerową wystawą prac uczestników.

WIEC POD GAŃCZORKĄ – Trzecie już spotkanie u źródeł Olzy zorganizowane przez Klub Propozycji Miejsowego Koła PZKO w Cz. Cieszynie-Centrum pod wodzą Władka Kristena, 9 września zgromadziło około 150 uczestników. Na apel grupy 3 x 3 (PZKO, Kongres Polaków, „Wspólnota“), przybyli także czołowi kandydaci do samorządu okręgowego z listy wyborczej „Coexistentia – Wspólnota“, dalej prezesi Stopa, Fójcik i Gawlik, przedstawiciele Trójwsi, Urzędu Miejskiego i Starostwa Powiatowego w Cieszynie, burmistrz Cz. Cieszyna H. Sznapka. *U wszystkich narodów źródło jest symbolem rozwoju duchowego i trwania, symbolem czystości i oczyszczenia, ale też symbolem żywotnej siły narodu i jego odrodzenia, ocalenia i scalenia* powiedział na przywitaniu W. Kristen. Odśpiewano przy źródle pierwszą zwrotkę Roty, którą Maria Konopnicka w r. 1910 przesłała cieszyńskim Ślązakom, następnie wszystkich 9 zwrotek „Płyniesz Olzo“, a T. Filipczyk odczytał wiersz W. Młynka „Synku“. Kandydaci z Listy mogli się zaprezentować w schronisku „Zaolziańska“, gdzie wszyscy się zgromadzili po zejściu od źródła na wspólną biesiadę i przygotowany smaczny posiłek. Spotkanie urozmaicił występ uczniów 2. S.P. W Istebnej – Zaolziu. *Najbardziej cieszy mnie to, że potrafiliśmy utworzyć jedną wspólną polską listę* powiedział zadowolony z imprezy prezes ZG PZKO, Zygmunt Stopa.

ZMARŁ JÓZEF FIRLA, długoletni działacz PZKO, organista i dyrygent wielu zaolziańskich chórów, kompozytor. Od roku 1946 prowadził okresowo 8 chórów mieszanych, 3 męskie, 2 żeńskie. Najdłużej, bo 23 lata był związany z łęckim żeńskim chórem „Olzianka“. J. Firla pochodził ze Stonawy. Tutaj przez długie lata kierował męską „Siłą“ i żeńską „Halką“. Był bardzo aktywny ze swoimi chórami; opracowywał dla nich pieśni, sam skomponował ponad 20. Napisał też muzykę do 10 sztuk teatralnych. Otrzymał najwyższe odznaczenia związkowe i branżowe w kraju i w Polsce, m.in. Honorową Odznakę z Laurem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie i odznaczenie ministra kultury „Zasłużony dla Kultury Polskiej“. Zmarł 14 września 2000 w wieku 82 lat. Pogrzeb odbył się 19.9. z kościoła katolickiego w Cz. Cieszynie – Alejach.

10 – LECIE DOMU PZKO W LESZNEJ DOLNEJ obchodzono 17 września. W słoneczne popołudnie przy ogrodowych stołach przed sceną ulokowaną obok budynku zasiedli goście przybyli na uroczystość, m.in. konsul Jerzy Herma z Konsulatu Generalnego w Ostrawie, prezes ZG PZKO Zygmunt Stopa, przedstawiciele Rady Polaków i członkowie Miejsowego Koła. W programie artystycznym zaprezentował się chór „Hutnik“, zespół „Oldrzychowice“, wędryńscy „Gimnaści“ i dzieci tutejszego polskiego przedszkola. Wieczorem wystąpił zespół „Blaś“ z Jabłonkowa. Dom PZKO w Lesznej Dolnej otwarto w 1990 roku po sześciu latach budowy. Skrupulatnie prowadzona przez prezesa Koła Tadeusza Szkucika kronika dokumentuje kolejne etapy budowy, zagospodarowania budynku i wszystkiego co przez 10 lat w budynku się działo.

FESTYN GÓRSKI W KOSZARZYSKACH po raz trzeci z rzędu po blisko 20 – letniej przerwie, zorganizowała Rada Młodzieży i Sportu ZG PZKO przy współpracy Koła Miejsowego i Urzędu Gminnego w Koszarzyskach dnia 23 września. Pomimo niezbyt sprzyjającej pogody na Pasieczki przyszło ok. 250 osób, m.in. kilkudziesięcioosobowa grupa turystów z „Beskidu Śląskiego“. Sobotnie dopołudnie rozpoczęto tradycyjnie na sportowo:

zawodami rowerowymi i „Biegiem pod górkę“. Następnie był turniej w siatkówce i w ringo. Na estradzie wystąpił zespół „Oldrychowice“, przedstawili się wędryńscy „Gimnaści“ i czeskokoczyński zespół szkolny „Dzieci Nocy“. Gwoździem programu były jednak występy jabłonkowskiego „Blafu“ i słowackiego „Sexitu“ z Rożniawy. Zakończyła natomiast Festyn rockoteka Marka Bartnickiego.

Festyn Górski miał również oprawę polityczną. Goszczący w tych dniach na naszym terenie członkowie Sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą, posłowie Antoni Kobiela, Marian Sołtysiewicz oraz Elżbieta Smolarek, starszy sekretarz Komisji i Wojciech Tyciński, p.o. dyrektora Departamentu Polonii w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP, spotkali się w Ośrodku z reprezentantami organizacji polskich w RC. Byli to: Zygmunt Stopa – prezes ZG PZKO, Bohdan Suchanek – dyrektor Biura ZG, Józef Szymeczek – szef Kancelarii KP, Jan Branny – prezes Macierzy Szkolnej w RC, Stanisław Gawlik – przewodniczący Ruchu Politycznego „Coexistentia – Wspólnota“. Spotkaniu towarzyszyli konsul generalny Marek Masiulanis i konsul Małgorzata Filipek z Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie. Przeprowadzono dyskusję o palących mniejszość polską w RC problemach, przed listopadowym wyjazdem naszych przedstawicieli do Warszawy.

5 –LECIE DOMU PZKO świętowali 23.9. pezetkaowcy w Olbrachcicach. Spotkali się w tym dniu członkowie Miejscowego Koła i przyjaciele z Kół sąsiednich, by wspólnie powspominać czas budowy Domu i tych, którzy do jego powstania się przyczynili. Obecny był też wójt gminy Juraj Legindi, oceniając wysoko w swym przemówieniu kulturalną aktywność olbrachcickich pezetkaowców. Jemu też przypadło w udziale otwarcie nowego pomieszczenia dla Klubu Młodych. Publiczność miała okazję obejrzeć występ debiutującego zespołu tańca nowoczesnego czy młodych recytatorów. Na program artystyczny złożyły się też występy miejscowego chóru i kapeli „Kamraci“ z Błędowic. Można było obejrzeć wszystkie pomieszczenia Domu i wystawę prezentującą dorobek Koła.

„BEER – CUP 2000“ – PUCHAR PIWNY w mini piłce nożnej po raz kolejny zorganizowała Sekcja Sportowa ZG PZKO i Ex SA“J“ Żylna 23.9. na boisku w Bystrzycy. W chłodnej i wietrznej pogodzie uczestniczyło 5 drużyn. Zwyciężyła drużyna o tajemniczej nazwie ZTP Paci – Fik. Nagrody ufundował Zarząd Główny PZKO.

POŻEGNANIE LATA urządzili pezetkaowcy frysztackiego Koła w swoim Domu PZKO 24 września. Prowadziła spotkanie przewodnicząca Klubu Propozycji Danuta Ondruch. Na sali przeważały panie, bowiem panowie śledzili zmagania sportowców na olimpiadzie w Sydney. Program spotkania wypełnili harcerze z drużyny Wielka Nidźwiedzica frysztackiego szczebu. Zapalone świece zastępowały ognisko. Harcerze przedstawili się, streszczając historię swojego szczebu. Przy dźwiękach gitar następnie śpiewali piosenki obozowe, wciągając do śpiewu i wspólnych „pląsów“ publiczność. W dalszej części D. Ondruch przedstawiła fragmenty „Chłopów“ Reymonta a następnie Józef Wierzoń zasiadłszy do pianina zaintonował dawne piosenki harcerskie i ludowe zapraszając do wspólnego śpiewania wszystkich. Klub Kobiet zadbał, by było również pożywienie dla ciała.

ZARZĄD GŁÓWNY OBRADOWAŁ 26.9. niestety, przy obecności zaledwie 13 członków. Głównymi tematami obrad były: program działania na rok 2001 i przygotowanie Konwentu Prezesów. Plan na przyszły rok przewiduje ponad 20 imprez, w których będą zaangażowane sekcje i zespoły ZG przy współpracy Kół, niektóre imprezy będą miały charakter ogólnozwiązkowy. Dyrektor Biura zwrócił uwagę, że przy planowaniu należy pamiętać o kosztach realizacji oraz możliwościach otrzymania funduszy z budżetów

gminnych lub miejskich. Zawnioskowano, by prezesi Rady Kultury, REO i Rady Młodzieży i Sportu do Konwentu Prezesów uściślili nakłady na realizację imprez.

Przewodnicząca REO przedstawiła wniosek Programu i zasad działania REO na r. 2001.

Dyskutowano nad problemem małej, lub wręcz żadnej aktywności niektórych sekcji: Ruchu Tanecznego, Teatralnej, Czytelniczo – Bibliotekarskiej. Uzgodniono, by zwołać zebranie informacyjne przedstawicieli naszych zespołów tanecznych razem z p. O.Jaworkiem i próbować znaleźć rozwiązanie w lepszej koordynacji działania.

PAŹDZIERNIK 2000

MISTRZOSTWA PZKO – XXIV BIEG NA PRZEŁAJ (Memoriał Wandy Delong) odbyły się 1.10. w mistrzowskim plenerze. Organizatorem było Miejskowe Koło PZKO na czele z prezesem, prof. Danielem K. Kadłubcem i Sekcja Sportu i Turystyki ZG PZKO z przewodniczącym i głównym sędzią zawodów w jednej osobie, inż. Karolem Klusem. Pogoda była wietrzna lecz słoneczna. Kobiety, dziewczęta i chłopcy do lat 15 pokonywali trasę długości 1370m, chłopcy starsi i mężczyźni – 3800 m. Trasę wyznaczył prof. Kadłubiec. W zawodach wzięło udział łącznie 62 zawodniczek i zawodników z 3 Polskich Szkół Podstawowych, Polskiego Gimnazjum Cz. Cieszyn, 6 Miejskowych Kół PZKO. Puchary Przechodnie zdobyli: w kat. PSP – Cz. Cieszyn, w kategorii ogólnej – PZKO Łomna Dolna. Najstarszym zawodnikiem był Józef Waclawek z Łomnej Dolnej, r. ur. 1938. Posiłek w formie ciasta i herbaty przygotowały panie z MK PZKO Mistrzowice.

WERNISAŻ WYSTAWY OBRAZÓW Pawła Wałacha, członka Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO odbył się 6.10. w pomieszczeniach Biblioteki Regionalnej w Karwinie Frysztacie. Autor przedstawił tutaj najnowsze prace z plenerów w Toruniu, Mosznie i Łomnej Górnej. Paweł Wałach, urodzony w 1942 r. uczył się malarstwa w Konserwatorium Plastycznym w Ostrawie. Jest przede wszystkim pejzażystą, posługuje się często symboliką. Nieustannie swój warsztat udoskonala, zaskakując odbiorcę emocjonalnym podejściem do danego tematu. Na wernisaż przybyli licznie koledzy – artyści, krewni i przyjaciele. W programie kulturalnym zagrał na skrzypcach i zaśpiewał Adaś Sikora, towarzyszył mu, jak zwykle na skrzypcach, dziadek Otakar Winkler. P. Wałach pokazywał swoje obrazy w wielu miastach Polski, brał udział w wystawach zbiorowych w RC, także w Holandii i Danii.

„POŻEGNANIE LATA“ W ORŁOWEJ POREBIE zorganizowało Miejskowe Koło PZKO 7.10. w Domu i przylegającym ogrodzie, które od trzech lat są własnością Koła. Stało się tak na podstawie darowizny budynku dawnej polskiej szkoły przez Urząd Miasta na rzecz MK PZKO. W ciągu tych trzech lat budynek wyremontowano, dzięki hojności sponsorów, i urządzono kilka udanych imprez również przy współpracy pezetkaowców z Pietwałdu, którzy mają tutaj też swoją siedzibę. Program artystyczny imprezy wypełnili tym razem członkowie zespołu „Dziolchy i syncy z kolonije“ z PSP w Karwinie –Nowym Mieście ze swoją kierowniczką i zarazem dyrektorką szkoły, Jadwigą Palowską, która w ramach występu dzieci opowiadała o sukcesach śpiewaczych dzieci w różnych konkursach: w Śląskim Śpiewaniu, w wiślańskim konkursie im. Stanisława Hadyny, w Karlowych Warach we współzawodnictwie o Karłowarskiego Skowronka (Michał Rzeszut). Akompaniатorem zespołu jest Bronisław Bednarz na akordeonie.

TEATR LALEK „BAJKA“ Zarządu Głównego PZKO wystawił 11.10. swoją kolejną premierę, „Przygody Koziołka Matołka“. Wystawiony spektakl był 20. tysięcznym przedstawieniem zagranym dla małego (i dorosłego) widza. W jubileuszowym spektaklu grał

cały zespół łącznie z elektrykiem, akustykiem i scenografem. Przedstawienie było charytatywne dla wychowanków ośrodków Diakonii Śląskiej z Karwiny i Cz. Cieszyna. *Publiczność zaśmiewała się do łez, dzieci ofiarowały aktorom w prezencie porcelanowego pajacyka, własnoręcznie zrobionego* powiedziała Pawełka Niedoba, kierowniczką „Bajki“, zadowolona z sukcesu premiery.

ZMARŁ DOMINIK FIGURNY, artysta malarz, ur. 29 lipca 1909 w Suchej Górnej, jeden z założycieli przedwojennego Śląskiego Związku Literacko – Artystycznego, członek Stowarzyszenia Literacko-Artystycznego obecnie Stowarzyszenia Artystów Plastyków przy ZG PZKO, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie którą ukończył w 1939 roku. Szanowany był i podziwiany za subtelność malarskiego widzenia rzeczywistości. Był artystą bardzo skromnym, nieprzebojowym. Zmarł 13.10., pogrzeb odbył się 18.10.2000 z kaplicy cmentarnej w Karwinie - Mizerowie na miejscowy cmentarz.

KONFERENCJA HISTORYKÓW na temat „Polacy na Zaolziu 1920 – 2000“ odbyła się w dniach 13 i 14.10. w auli Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie. Organizatorem była Sekcja Historii Regionu ZG PZKO i Ośrodek Dokumentacyjny Kongresu Polaków. Podniosły nastrój wywołała na wstępie pieśń „Gaude Mater Polonia“ w wykonaniu nydeckiego zespołu „Musicae Amantes“. Prezes Rady Polaków W. Fójcik w krótkim przemówieniu przedstawił cel Konferencji. Przewodniczący SHR, Otokar Matuszek przywitał obecnych na sali gości: konsula generalnego RP Marka Masiulanisa, dyrektora sekretariatu Rady ds. Narodowości przy Rządzie RC, Andreja Sulitkę, przedstawicieli Stowarzyszenia „Wspólnota Polska“, Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, Euroregionu „Śląsk Cieszyński“, burmistrza Cz. Cieszyna Henryka Sznepkę, historyków czeskich i polskich. Konsul generalny M. Masiulanis i burmistrz H. Sznepka wystąpili z krótkimi przemówieniami na początku konferencji. W ciągu pierwszego dnia przedstawiło swoje referaty 8 naukowców z Polski i Republiki Czeskiej. Okazją do dyskusji było także nieformalne spotkanie towarzyskie wieczorem w Integrowanej Szkole Średniej w Cz. Cieszynie. W drugim dniu wygłoszono również 8 referatów. Kontrowersyjne i krytyczne w stosunku do naszych historyków było wystąpienie praskiego historyka, Jaroslava Valenty dotyczące zaolziańskich wydawnictw historycznych, w których według wykładowcy jest więcej mitów niż rzetelnej prawdy historycznej. Wywołało to później w dyskusji ostry sprzeciw adwersarzy. Przyczynki wygłaszane na konferencji musiały być z przyczyn czasowych ograniczane, niektórzy wykładowcy wybierali ze swych opracowań tylko najważniejsze fragmenty. Ośrodek Dokumentacyjny zobowiązał się opublikować wszystkie materiały w Biuletynie. W konferencji w obu dniach uczestniczyło ok. 100 osób.

95 – LECIE „GIMNASTÓW“ obchodziło 14.10. w Wędryni Miejsce Koło PZKO i liczne grono sympatyków z szerokiej okolicy. Razem z nimi świętowano również 5 – lecie dziewczęcego zespołu z polskiej podstawówki „To My“. Przepiękna sala Czytelni doskonale się bawiła, zwłaszcza, że jubilaci swoje jubileuszowe występy potraktowali na wesoło, bez patosu i wzniosłych przemówień, przedstawiając się na scenie w coraz to nowych aranżacjach. Spotkało się to z entuzjastycznym przyjęciem publiczności a przybyli na imprezę goście : Tadeusz Szkucik – wiceprezes ZG PZKO, Pavel Tomčala – wójt z Gródka, Mieczysław Jasek z Macierzy Ziemi Cieszyńskiej składając gratulacje i życzenia zespołom, nie szczędzili słów uznania.

PRZEGLĄD MAŁYCH ZESPOŁÓW i 45 – LECIE „ANDRUSÓW” odbyły się 14.10. w bogumińskim Domu Kultury „Bochemia” i skrzeczkońskim Domu PZKO. W przeglądzie wystąpiły zespoły: „Musicae Amantes” z Nydku – zespół wokalny zdobywający coraz

większy rozgłos również poza granicami regionu, „Tercet Wokalny” uczennic Polskiego Gimnazjum w Karwinie (Alicja Herman, Helena Lugsch, Barbara Suchanek), „Rychwałdzianie” – zespół wokalny(mieszany) z MK PZKO w Rychwałdzie, błędowicki „Zespół Kameralny” oraz pezetkaowski, górnosuski oktet męski „Gama”.

W drugiej części imprezy scenę opanowali „Andrusi” – zespół muzyczno – kabaretowy MK w Skrzeczoni, którego kierownikiem artystycznym jest Czesław Bugdol. Z okazji jubileuszu 45 – lecia zespół zaprezentował swoje popisowe, znane numery sceniczne. Wśród gratulantów byli przedstawiciele Grodkowa z wiceburmistrzem Józefem Kością, z którym Koło skrzeczonijskie utrzymuje bliskie partnerskie stosunki, wiceprezes ZG inż. Halina Gawlas, prof. Brunon Rygiel i dr Józef Wierzoń ze Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego ZG PZKO, współorganizatora imprezy, Jadwiga Lenard i Jolanta Wroczyńska ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z Warszawy. Po koncercie odbyło się w skrzeczonijskim Domu PZKO spotkanie „Andrusów” z członkami Koła i gośćmi.

„WYKOPKI” W SUCHEJ GÓRNEJ zorganizowało 14.10 Miejscowe Koło PZKO przy współpracy Koła Macierzy Szkolnej, w lokalach Domu Robotniczego i PZKO. W bogatym programie artystycznym przedstawili się: przedszkolacy z folklorem góralskim, „Suszanie” zaprezentowali tańce z okolic Pietwałdu i szariszską polkę, piosenki cieszyńskie solo wykonała Beata Czendlik. Dawne scenki i piosenki pn. „Opowiadania babuni” wystawili uczniowie miejscowej PSP. Wystąpiła też kapela podwórkowa z Bielska – Białej „Polanki”. Słowo wiążące program mieli Magda Mec i Marian Pilch, członkowie ZPiT „Suszanie”. Wieczór do późnych godzin wypełniła swym śpiewem i muzyką błędowicka kapela „Kamraci”.

OBRADOWAŁ KONWENT PREZESÓW (18.10.) w sali Klubu PZKO w Cz. Cieszynie. Obrady rozpoczęto od uczczenia minutą ciszy pamięci zmarłej kilka dni wcześniej Zofii Pawlas, członka Zarządu Głównego PZKO, prezesa Miejscowego Koła PZKO w Hawierzowie – Szumbarku. Pierwszą część obrad zdominowały sprawy przedwyborcze. Gościem Konwentu był MUDr. Bogusław Chwajol figurujący na pierwszym miejscu wspólnej listy kandydatów 3 x 3 (PZKO, Kongresu Polaków i Coexistentii-Wspólnoty). Prezes Z. Stopa zdał sprawozdanie z pracy ZG, ocenił działalność poszczególnych sekcji i udział członków w pracach ZG. Do obu tych kwestii miał wiele zastrzeżeń. Mówił także o kontaktach z Polską i Polonią w innych krajach. Wiceprezes i przewodnicząca Rady Ekonomiczno – Organizacyjnej Halina Gawlas przeprowadziła analizę gospodarowania ZG w pierwszym półroczu b.r.. Analiza zawiera 14 pozycji: Teatr Lalek „Bajka”, Festiwal PZKO 2000, Sekcja Taneczna, Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne, Sekcja Teatralna, Stowarzyszenie Artystów Plastyków, Sekcja Historii Regionu, publikacje, redakcja Zwrotu, sekretariat ZG PZKO, kostiumeria teatralna, Klub PZKO na ulicy Bożka, ośrodek w Koszarzyskach, sport i turystyka, SA“J”, młodzież. Przewodnicząca REO przedstawiła też zadania Rady na najbliższy okres.

Poruszono na Konwencie kwestię członkostwa w Związku. Według kartoteki Związek liczy 18 tys. członków, natomiast składki członkowskie w roku ubiegłym wykupiło tylko 14 tys. osób. Należy zatem skorygować kartotekę centralną z ewidencją w Kołach. Prezes Z. Stopa zaznajomił zebranych z ogólnym zarysem działalności ZG PZKO w r. 2001. Postanowiono, że Zjazd PZKO odbędzie się w październiku 2001 roku. Na walnych zebraniach, które będą w najbliższym czasie przebiegać, powinni zostać wybrani delegaci na Zjazd.

ZMARŁ KAROL POLAK nauczyciel, harcerz, członek przedwojennego zarządu „Beskidu Śląskiego”, jeden z założycieli PZKO, honorowy członek Rady Polaków. Urodził się 12 marca 1902, zmarł 19 października 2000. Całe zawodowe życie był nauczycielem, ucząc w

kilku polskich szkołach na Zaolziu. Lata okupacji spędził do 1942 r. w hitlerowskich obozach Dachau i Gusen, po powrocie pracował w przedsiębiorstwie spożywczym w Łazach. Po wojnie wrócił do szkolnictwa, a od r. 1954 był kierownikiem polskiego oddziału w Okręgowym Ośrodku Kształcenia Nauczycieli w Ostrawie. Całe swoje życie poświęcił także pracy społecznej. Przed wojną to było harcerstwo w orłowskim Polskim Gimnazjum, „Siła“ i „Beskid Śląski“, po wojnie natomiast PZKO i SMP. Po przejściu na emeryturę w 1963 r. angażował się w czeskokocieszyńskim Kole PZKO, w Klubie Propozycji i szczególnie w organizacji byłych więźniów politycznych. Już w zaawansowanym wieku po dziewięćdziesiątce interesował się aktualnymi wydarzeniami i często zabierał głos na łamach „Głosu Ludu“ lub „Zwrotu“. Uroczystość żałobna pożegnania Karola Polaka odbyła się 26 października 2009 w kościele ewangelickim Na Niwach w Czeskim Cieszynie. Spoczął na cmentarzu komunalnym w Cz. Cieszynie.

JESIENNE WYSTAWY zorganizowały w dniach 21 i 22 października niektóre nasze Koła PZKO: w CZ. CIESZYNIE - MOSTACH p.n. „Dary jesieni“, w Domu PZKO, który leży na uboczu i jest siedzibą niewielkiego, liczącego 86 członków mosteckiego Koła. Na dużej przestrzeni w sali Domu ułożono niezwykle duże okazy dorodnych, jesiennych jarzyn, nieco wyżej na stołach w koszykach błyszcząły jabłka, gruszki, olbrzymiej wielkości włoskie orzechy i świeże grzyby, a obok w słoikach panie z Klubu Kobiet demonstrowały różnego rodzaju przetwory i potrawy przygotowane z mięs, jarzyn i owoców. Wystawę zorganizowały panie z Klubu Kobiet pod kierunkiem Maryli Knoll i przy twórczym współudziale panów, chcących zaprezentować swoje jesiennie plony.

W TRZYŃCU - OSIEDLU –wystawa Klubów Kobiet (w Kole są dwa): starszego pod kierunkiem Elżbiety Wantulok, liczącego 20 członkiń i młodszego, kierowanego przez Helenę Śliwka, liczącego 15 członkiń. Na wytwawie dominowały hafty, robótki szydełkowe i na drutach, ale także misterne, oprawione w ramki niczym obrazki, koronki wykonane techniką klockowania przez Irenę Klimsza. Podczas oglądania wystawy można było kupić też polską książkę Wydawnictwa Olza z Cz. Cieszyna.

W KARWINIE - RAJU p.n. „W naszym domu kolorowo i zdrowo“, 32 panie z Klubu Kobiet pod przewodnictwem Anny Rzyman zorganizowały niezwykle bogatą i urozmaiconą wystawę, na którą złożyły się robótki ręczne, piękne hafty na serwetkach i serwetkach, ale także wspaniałe żywotki śląskich strojów, przygotowanych w Klubie dla przedszkolaków z polskiego przedszkola w Nowym Mieście. Dużą część wystawy wypełniły warzywa i zioła – kącik dla zdrowia, zaaranżowany przez Adama Tomanka, studenta brneńskiej uczelni. Jednym z elementów wystawy były prace powstałe w wyniku kursów koronczarstwa, batikowania i malowania na jedwabiu, zorganizowane przez Klub Kobiet w Karwinie - Raju. Nie zabrakło przysmaków kuchni, której zapachy, szczególnie „brutfanioka“, wypiekanego na miejscu, zapraszały już z ulicy.

„LIRA“ ŚWIĘTOWAŁA 90 - LECIE RUCHU ŚPIEWACZEGO w Darkowie. Koncert jubileuszowy odbył się w niedzielę, 22.10. w Domu Zdrojowym. Zgromadził byłych mieszkańców, którzy ze względu na szkody górnicze ich domostw musieli się z Darkowa wyprowadzić, tych jeszcze tu mieszkających oraz przybyłych gości: wiceburmistrz Karwiny, Gabrielę Mrózek, prezesa ZŚM Jana Hławiczkę, kierownika „Ars Musica“ Leszka Kalinę, długoletnich dyrygentów Władysława Winklera i Alojzego Kopoczka, sprawdzonego przyjaciela „Liry“, prof. Brunona Rygla, przedstawicieli chórów zaolziańskich a także z Polski. Chór – Jubilat pod kierunkiem Beaty Piłśniak- Hojki przedstawił się z bardzo ambitnym repertuarem pieśni poważnych, patriotycznych, jak i nieco lżejszych, po polsku i po czesku. Jako soliści przedstawili się: Krystyna Burek, Józef Górecki oraz Franciszek Bury. Imprezę prowadziła konferansjerka Bogdana Najder. Gościnnie w koncercie wzięli udział:

Halina Farna – Podskalska – sopranistka Narodowego Teatru Morawsko – Śląskiego w Ostrawie i Władysław Czepiec – tenor mosteckiej „Przełęczy“. Uroczystość jubileuszową zakończyły życzenia i gratulacje dla „Liry“ a poszczególni chórzyści otrzymali odznaczenia złote, srebrne i brązowe Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

ZWYCIĘSTWO „OLZY“ W NIEMCZECH – 23.10. powrócił z I Europejskiego Festiwalu Zespołów Folklorystycznych w Recklinghausen Zespół Pieśni i Tańca ZG PZKO „Olza“, w aureoli zwycięzcy nieoficjalnych mistrzostw Europy. W imprezie, którą organizował Związek Polaków w Niemczech „Zgoda“, brało udział 10 grup tanecznych. Po wstępnych eliminacjach do finału zakwalifikowały się cztery zespoły: „Krakus“ z Belgii, „Kresowe zabawy“ z Białorusi, „Polonia-Deouai“ z Francji i nasi. W finale zaprezentowane tańce mieszczańskie, kujawiak, oberek i czardasz śląski nie znalazły konkurencji, „Olza“ była najlepsza. Kierownikiem zespołu był Wit Palowski ponieważ Urszula Niedoba – Szczepaniak wypełniała obowiązki macierzyńskie.

90 – LECIE POLSKIEGO ŚPIEWACTWA W RYCHWAŁDZIE obchodzono 24.10. w Miejskim Ośrodku Kultury. Koncert rozpoczęła „Lutnia“, chór mieszany z Lutyni Dolnej hymnem „Gaude Mater Polonia“. Następnie kolejno przedstawiali się ze swym repertuarem: „Rychwałdzianie“ chór kontynuator rychwałdzkich śpiewaczych tradycji, goście „Familijo“ ze Skrzyszowa, chór mieszany „Hasło“ ze Skrzeczonia, „Zaolzie“ z Orłowej – Lutyni, wreszcie „Lutnia „ z Wieliczki i „Lutnia „ z Lutyni Dolnej. Wśród tych renomowanych i wieloosobowych zespołów niewielki liczebnie i zaawansowany wiekiem swych członków chór – jubilat, zaprezentował się bardzo dobrze, śpiewając z sercem i wielkim uczuciem, za co zebrał długotrwałe oklaski i gratulacje. Koncert prowadziła słowem Ewa Hrnčič, o historii śpiewactwa w Rychwałdzie mówiła Halina Gawlas. Wśród gości były delegacje okolicznych Kół i chórów, prezes ZG Z. Stopa, burmistrz Rychwałdu Jiří Absolon, przedstawiciele ZSM z Brunonem Rygłem na czele, goście z Polski, ze Skrzyszowa, Wieliczki i Krakowa, były dyrygent chóru Wiesław Maroszczyk, a także córka pierwszego dyrygenta rychwałdzkich śpiewaków, Danuta Siwek – Kniže.

V ŚWIĘTO PIEŚNI „GAUDE CANTEM“ w Bielsku –Białej zgromadziło 28.10. 17 zespołów śpiewaczych, w tym 6 zaolziańskich: trzyniecki „Hutnik“, karwiński „Dźwięk“, czeskokoczyński „Collegium Iuvenum“ i „Collegium Cantorum“, „Musicae Amantes“ z Nydku i frysztaćką „Kalinę“. Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne ZG PZKO reprezentowali: Jan Hławiczka, Brunon Rygiel i Józef Wierzgoń. Trzy godziny trwał przegląd zespołów, natomiast w godzinach popołudniowych chóry kontynuowały koncerty w kościołach. Zaolziańskie chóry zaprezentowały się bardzo dobrze zyskując uznanie fachowców.

OBRADY ZARZĄDU GŁÓWNEGO odbyły się 31.10. z udziałem 18 członków. Głównymi tematami obrad były: Zespół Pieśni i Tańca „Olza“, wybory samorządowe i sprawy wokół hotelu „Piast“.

Prezes i członkowie ZG wysoko ocenili i podziękowali zespołowi za godne reprezentowanie Związku na festiwalach w Bułgarii i w Niemczech. W chwili obecnej „Olza“ boryka się z problemem braku własnej kapeli oraz tancerzy – chłopców. Zespół przygotowuje koncerty wychowawcze do szkół z nadzieją, że pomoże to w rekrutacji nowych członków do zespołu.

Omawiano następnie kwestie związane z kampanią wyborczą do samorządu okręgu ostrawskiego, prezentację kandydatów na imprezach PZKO, propagację.

W sprawie hotelu „Piast“ prezes Z. Stopa powtórzył znany już fakt, że według orzeczenia sądu powiatowego w Karwinie z dnia 20.10. b.r., umowa pomiędzy ZG PZKO i TLS o sprzedaży hotelu jest nieważna, zatem hotel jest własnością PZKO. Orzeczenie opiera się na

nowym Kodeksie Handlowym wprowadzonym w życie 1 stycznia 1992, na podstawie którego zarządy stowarzyszeń obywatelskich nie posiadają osobowości prawnej, dlatego członkowie tych zarządów nie mogą zawierać umów o sprzedaży lub nabywaniu majątków, czego w przypadku „Piasta“ osoby zawierające umowę nie wzięły pod uwagę. Wyrok jest nieprawomocny, sprawa powędrowała do sądu apelacyjnego.

LISTOPAD 2000

ZNICZE NA GROBACH wybitnych zaolziaaków zapalali w przeddzień Świeta Zmarłych konsul generalny RP w Ostrawie, Marek Masiulanic i konsul Małgorzata Filipek. W towarzystwie przedstawiciele zaolziańskich organizacji odwiedzili cmentarze w Jabłonkowie, Czeskim Cieszynie oraz w Stonawie, gdzie jest mogiła 20 pomordowanych Polaków w styczniu 1919 r.

JUBILEUSZ CHÓRU „HEJNAŁ – ECHO“ obchodzili 4 listopada pezetkaowcy z Karwiny Frysztatu jubileuszowym koncertem w Domu Kultury w Karwinie Nowym Mieście. Dzisiejszy chór kontynuuje tradycje przedwojennego śpiewactwa dawnej Karwiny (dziś dzielnica Kopalnie) i Frysztatu. Chór męski „Echo“ powstał w 1920 roku w Karwinie na bazie Polskiego Klubu Sportowego „Olza“ i Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół“. Z chórem związane są znakomite nazwiska : pierwszy prezes Jan Pindur i dyrygent Wilhelm Trzaskalik, następnymi dyrygentami Rudolf Bura, Leon Molenda, Maksymilian Ramik, Karol Urbańczyk i Rudolf Wojnar. Za jego kierownictwa chór liczył aż 80 śpiewaków i osiągnął największe sukcesy. Po wojnie chór prowadzili: Rudolf Wojnar, Tadeusz Gajger, Franciszek Szybka i Alojzy Kunschke.

Chór męski „Hejnał“ założyli w r. 1935 we Frysztacie harcerze z Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego. Prezesem został Henryk Hanus, , następnie Karol Kraina i ksiądz Józef Nowak. Po wojnie chór prowadzili Karol Gąsior i Franciszek Chowaniec. Chór osiągał znaczące sukcesy. W obu chórach ubywało jednak śpiewaków. Na tej podstawie doszło w 1964 r. do połączenia chórow. Dyrygentem został Alojzy Kunschke, w następnym roku prowadzenie objął Józef Foltyn , natomiast prezesem został dotychczasowy prezes „Hejnału“, Edward Salomon. Do znaczących wydarzeń poza występami na imprezach PZKO, należał dwukrotny udział „Hejnału – Echo“ w 1979 i 1985 w Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie. Kolejnymi dyrygentami od r. 1985 byli: Zbigniew Niemczyk, Adam Szczygielski, ponownie Józef Foltyn, następnie Halina Kraina. W chwili obecnej chór liczy 31 członków, prowadzi go Jadwiga Karolczyk, kierownikiem organizacyjnym jest Janusz Raszyk. Od trzydziestu lat śpiewakom akompaniuje na fortepianie Wanda Miech. Chór za swoją artystyczną działalność otrzymał wiele odznaczeń związkowych i muzycznych także z Polski, a najnowsze , Medal Pamiątkowy Miasta Karwiny od burmistrza został chórzystom wręczony na jubileuszu.

Pierwszą część koncertu wypełnił chór – jubilat. Następnie trzy pieśni zaśpiewała Grażyna Wilk, dwa utwory na fortepianie z dedykacją dla chórzystów , zagrała Wanda Miech. Z gratulacjami muzycznymi przyszły dzieci z przedszkola i „Wiolinek“ - chór z frysztackiej PSP. Gratulował też żeński chór frysztacki „Kalina“ z dyrygentem Otokarem Winklerem, przedstawiciele okolicznych, i z dalszych miejscowości chórow, również z Polski. Były gratulacje od ZG i Zrzeszenia ŚM PZKO, władz miasta. Wręczano Odznaki Honorowe PZChiO i najwyższe odznaczenia ZG PZKO. W drugiej części koncertu wystąpił jabłonkowski chór „Gorol“ z dyrygentem Andrzejem Mozgałą i gawędziarzem Tadeuszem Filipczykiem.

CHNP ZG PZKO gościł 4.11. w Krakowie i w Wieliczce. Członkowie zespołu oprowadzani przez członków Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej i członków Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia“ w Wieliczce, zwiedzili kopalnię – muzeum w Wieliczce i dali koncert w sali Prezydium Rady Narodowej. ChNP był także podejmowany przez władze samorządowe miasta i bratni chór Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia“.

WYBORY DO SAMORZĄDU W OSTRAWIE I CZĘŚCIOWE SENACKIE odbyły się w dniach 11 i 12 listopada. Dla nas wżne, samorządowe, nie spełniły oczekiwań, bowiem lista kandydatów „Coexistentii – Wspólnoty“ uzyskała tylko 2,31% nie przekraczając 5% progu wyborczego. W samorządzie okręgowym nie będzie nikogo z tej listy. Natomiast w wielu gminach powiatów frydecko –misteckiego i karwińskiego „Wspólnota“ uzyskała zdecydowane zwycięstwo. Na pierwszym miejscu uplasowała się w Stonawie i w 11 miejscowościach frydecko - misteckiego: w Gródku, Milikowie, Łomnej Dolnej, Boconowicach, Koszarzyskach, Śmiłowicach, Wielopolu, Wędryni, Nawsiu, Ropicy, Bystrzycy. Wysoki wynik uzyskano też w Olbrachcicach. Napawa to nadzieją na dobry wynik w przyszłych wyborach do przedstawicielstw gminnych lub miejskich. Wynika z tego, że inicjatywa 3 x 3 spotkała się wśród zaolziańskiej społeczności ze zrozumieniem.

W wyborach senackich w naszym regionie dobry wynik uzyskał wójt Stonawy Andrzej Feber przechodząc do drugiej tury wborów.

SPORT w PZKO- w tym roku i przyszłym był tematem obrad członków Sekcji Sportu i Turystyki Zarządu Głównego dnia 15.11. , pod przewodnictwem prezesa Sekcji, inż. Karola Klusa. Dokonano oceny tegorocznych osiągnięć w zaplanowanych 19 imprezach, z których 18 już się odbyło. Oceniono pozytywnie organizację, ale zastanawiano się nad malejącym uczestnictwem. Pomyślnie wypadła ocena udziału naszych sportowców na arenach polonijnych, w szczególności na mistrzostwach narciarskich w Szczyrku i Wiśle i mistrzostwach w piłce nożnej w Stalowej Woli. Na przyszły rok znów przygotowuje się kalendarz imprez sportowych pod patronatem PZKO w kilkunastu dyscyplinach. Sekcja postanowiła zaproponować współpracę Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej i w związku z tym poszerzyć skład Sekcji o przedstawiciela SMP. SSiT podejmuje się współpracy z biurem turystycznym „Slestour“ Henryka Cieślara w celu organizacji wyjazdów pezetkaowskich sportowców na sportowe zawody do Polski.

Prezes K. Klus podziękował na koniec wszystkim swoim współpracownikom, którzy bezinteresownie, od wielu lat wspierają go w organizowaniu życia sportowego w PZKO.

50 – LECIE CHÓRU „GODULAN” obchodzili 18.11. pezetkaowcy obwodu gnojnickiego w Domu Kultury w Trzyciezu. Chór pod tą nazwą powstał po drugiej wojnie światowej w Ligotce Kameralnej, obecnie skupia śpiewaków z kilku miejscowości. Wielkie zasługi miał przy początkach chóru dr Józef Macura, dyrektor nowopowstałej szkoły w Gnojniku. Pierwszym dyrygentem był Wiktor Kubica. Obecny chór mieszany „Godulan – Ropica” (połączenie dwu samodzielnych chórów nastąpiło w r. 1996) prowadzi od r. 1999 Henryk Kotas. Pomaga mu w tym akompaniorka Maria Cienciała. W koncercie jubileuszowym obok chóru – jubilata wystąpili uczniowie PSP z Gnojnika z dyrektorką Małgorzatą Rakowską i nauczycielkami Cymorek i Siedlaczek. oraz chór mieszany „Hejnał” z Mazańcowic koło Bielska – Białej z dyrygentem Krzysztofem Przemykiem. Wśród gości byli przedstawiciele władz gminnych, Zarządu Głównego i Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego PZKO. Koncert prowadziła słowem wiążącym Halina Kowalczyk.

KIERMASZ POLSKICH KSIĄŻEK zagajono 23.11. we frysztackim Domu PZKO. Przygotowało go Stowarzyszenie Polskiej Książki Biblioteki Regionalnej w Karwinie, pod

patronatem Konsulatu Generalnego w Ostrawie. Można było kupić wiele książek przede wszystkim dla dzieci. Gościem honorowym kiermaszu był znany polski autor i ilustrator książek dla dzieci Bohdan Butenko. Częścią kiermaszu była też wystawa wydawnictwa Wiedza Powszechna, głównie słowniki i wydania popularno – naukowe.

Dzięki staraniom Stowarzyszenia wydano na okazję kiermaszy plakat, który będzie propagować tę imprezę i w następnych latach. Kolejne kiermasze w tym miesiącu odbyły się w kilku Kołach PZKO: w Błędowicach, Wędryni – Zaolziu, Kocobędzu, Gutach, Olbrachcicach. Książki –dostarczały bądź Wydawnictwo „Olza” lub Hurtownia „Alfa”.

W SKRZECZOŃSKIM DOMU PZKO zarząd Miejscowego Koła zorganizował 26.11. tradycyjne obchody Miesiąca Oświaty Książki i Prasy oferując licznie przybyłym członkom kiermasz książek i program kulturalny. Zaprezentował się chór „Hasło”, recytował Jakub Czapek, członek Klubu Dziecięcego, zwycięzca w eliminacjach konkursu recytatorskiego „Kresy”, przekazano legitymację członkowską najmłodszemu członkowi Koła Leszkowi Kolebaczowi. Na zakończenie odbyło się spotkanie towarzyskie.

„PIEŚNIĄ DO SERC“ – w trzeciej edycji Przeglądu Pieśni Chóralnej, zorganizowanego przez Miejscowe Koło PZKO, przedstawiło się w Domu Robotniczym w Suchej Górnej 25.11. ponad 200 śpiewaków z siedmiu zespołów . Koncert zainaugurowano hymnem „Gaude Mater Polonia“ w wykonaniu połączonych chórów mieszanych „Sucha“ i „Stonawa“ oraz męskich „Hejnał – Echo“ z Frysztatu i „Harfa“ z Bielska – Białej pod kierunkiem dyrygentki tego ostatniego, prof. Urszuli Pępkowskiej. Potem zmieniały się chóry różnych wiekowych kategorii i z różnym repertuarem. Zaprezentowały się chóry szkolne PSP w Suchej Górnej „Przygoda“ i „Mała Przygoda z dyrygentką, nauczycielką, Sabiną Lugsch, następnie chór męski „Hejnał – Echo“ pod kierunkiem Jadwigi Karolczyk. W dalszej części przedstawił się chór mieszany „Stonawa“ dyrygowany przez Annę Kiszka, a po nim z religijnymi pieśniami i młodymi głosami wystąpił chór Kościoła Braterskiego w Suchej Górnej pod batutą Tadeusza Danela. Jako ostatni z zaolziańskich chórów zaśpiewał gospodarz imprezy, chór mieszany „Sucha“ pod kierunkiem Anny Kiszka. Przegląd Pieśni Chóralnej zakończył koncert męskiego chóru „Harfa“ z Bielska – Białej prezentując ciekawy repertuar, świetnie wyszkolone głosy i wspaniałą interpretację wykonywanych pieśni. Licznie zgromadzona publiczność a wśród niej konsul Waław Leśniewski z Ostrawy i Naczelnik Powiatu Karol Siwek (pochodzący z Suchej Górnej), porąco oklaskiwała chórzystów.

75 – LECIE CHÓRU NAUCZYCIELI POLSKICH uczcili wszyscy miłośnicy tego wspaniałego zespołu i sam Jubilat, w niedzielę, 26 listopada w Teatrze Czeskocieszyńskim. Wśród wykonawców jubileuszowego koncertu oprócz chóru – jubilata z dyrygentem Alojzym Suchankiem i akompaniaturką, pianistką Martą Bury, mogli widzowie w zapełnionej sali Teatru obejrzeć i wysłuchać: chór mieszany „Lutnia“ z Lutyni Dolnej z dyrygentami Władysławem Ruskiem i Alojzym Babińskim, Zespół Kameralny „Absolwent“ ze Skoczowa (dyrygent Halina Goniewicz – Urbaś), grupę taneczną ZPiT „Olza“, solistki Jadwigę Niemiec (sopran) i Wandę Miech (fortepian). Koncert prowadziła konferansjerka Aleksandra Opiół. Słowem wstępnym zagaił koncert prezes chóru, Gustaw Walek przypominając ideę, która przyświecała założycielom przed 75 laty: *zapoznawać nasz lud z pieśnią rodzimą, melodią swojską i artystyczną*. Po finałowym polonezie z opery „Halka“ S. Moniuszki, który „Olza“ odtńczyła na tle śpiewu chórzystów, rozpoczął się długi korowód gratulantów. Rozpoczął go konsul generalny M. Masiulanis z koszem 75 białoczerwonych róż. W imieniu ZG Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie Józef Wierzgoń udekorował chór ChNP Odznaką Honorową Złotą z Wieńcem Laurowym – najwyższym odznaczeniem śpiewaczym. Życzenia składał prezes ZG Zygmunt Stopa, przedstawiciel „Unie pěveckých sborů“ z Ostrawy, prezes

ZŚM Jan Hławiczka, prezes Ars Musica Leszek Kalina i wielu licznie zgromadzonych przedstawicieli zaolziańskich i polskich chórów. Prezes Macierzy Ziemi Cieszyńskiej Mariusz Makowski wraz z życzeniami udekorował chór Medalem Pawła Stalmacha, przekazując go prezesowi Gustawowi Walkowi i dyrygentowi Alojzemu Suchankowi.

„JESIENNE MGŁY”- tradycyjną imprezę muzyczno – poetycką zorganizowało błędowickie Koło w swoim Domu PZKO 26.11. Licznie zgromadzonej publiczności zaprezentowały się „Mały Zespół Wokalny – Błędowice” z akompaniaturką Weroniką Ptak i dziewczęcy „Anki” oraz soliści: Alina Farna – Podskalska, Władysław Czepiec, Izabela Bałon oraz trójka instrumentalistów: Tomek Bilan i Waleria Pyszko (obaj na flecie) oraz Edward Bilan (ksylofon).

OBRADY ZG PZKO odbyły się 28 listopada. Głównym tematem obrad była aktualna sytuacja i perspektywy miesięcznika ZG PZKO „Zwrot”. Informację na ten temat przedstawiła redaktor naczelna miesięcznika, Elżbieta Strózczyk. Mówiła o innowacjach w piśmie, jednocześnie zwracając uwagę na malejącą liczbę prenumeratorów. Od marca b.r. „Zwrot” wychodzi w nakładzie 2000 egzemplarzy., co może spowodować trudności z wydawaniem periodyku.

Drugim ważnym tematem była działalność Zrzeszenia Śpiewaczo – Muzycznego, którą przedstawił jego sekretarz, dr Józef Wierzoń. W ramach ZŚM pracuje 25 chórów. Borykają się one z takimi problemami, jak brak młodych chórzystów i dyrygentów. W trakcie dyskusji krytykowano kierownictwo ZŚM za marginalne traktowanie chórów starszych(wiekowo) i za brak polityki zachęty młodych chórzystów do śpiewania ze starszymi.

W dalszym ZG ustosunkował się po raz kolejny do problemu nie płacenia składki członkowskiej przez Koło w Karwinie - Nowym Mieście. Zdecydowano zwrócić się w tej sprawie do Sądu Rozjemczego o rozpatrzenie i wyrażenie opinii.

Zobowiązano Biuro ZG do wysłania listu do prezesów Kół, aby delegowali swoich członków do Komisji Mniejszości Narodowych w swoich miejscowościach.

Na zebraniu złożono gratulacje prezesowi ZG PZKO Zygmuntovi Stopie, który obchodził niedawno swoje 70. urodziny.

GRUDZIEŃ 2000

NAJPIĘKNIEJSZE ZAOLZIANKI - O tytuł Miss Zaolzia ubiegało się 1.12. w Domu PZKO w Lesznej Dolnej 5 dziewcząt przed licznie zgromadzoną publicznością, członkami rodzin i sympatykami oraz bystrym okiem i dociekliwymi pytaniami oceniającego Jury. Kandydatki to: Dorota Cienciała, Mariola Fryda, Barbara Humel, Darina Ryba i Iwona Sikora. Jury oceniało w składzie: konsul Małgorzata Filipek, zwycięzcy „O najszykowniejszą Zaolziankę Ewa Branna- Katruśák, redaktor „GL” Martyna Radłowska – Obrusnik, kierownik organizacyjny ZPiT „Olza” Urszula Niedoba – Szczepaniak, aktor i reżyser Rudolf Moliński, fotografik i biznesmen Radek Krygiel i Zdzisław Wantuła.

Piękne tło muzyczne wytworzył damski kwartet smyczkowy Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia z Katowic. Kandydatki przedstawiły się w czterech konkurencjach: autoprezentacji, prezentacja w stroju kąpielowym, program dowolny oraz prezentacja w stroju wieczorowym. We wszystkich były znakomite, najlepiej jednak wypadły w programie dowolnym przedstawiając scenki kabaretowe, popisy taneczne i muzyczne. Po podsumowaniu całości jury konkursowe przyznało tytuł Miss Zaolzia Marioli Frydzie, tytuł Wicemiss Dorocie Cienciała, tytuł Miss Obiektynu przyznano Barbarze Humel. Miss i Wicemiss wezmą udział w konkursie Miss TV Polonia w Krakowie. Wszystkie panie

otrzymały cenne nagrody. Organizatorem imprezy był Klub Kultury z Trzyńca i Miejscowe Koło PZKO w Lesznej Dolnej.

„GAMA” oktet męski z górnosuskiego Koła koncertował w Orłowej – Porębie dla młodszej i starszej publiczności tamtejszego Miejscowego Koła. 2.12. na „Spotkaniu z Mikołajem”. Zespół pod kierunkiem Ericha Paździory zaprezentował repertuar, który wszystkim się podobał, a św. Mikołaj obdarował również wszystkich, podarunkami.

„POPOŁUDNIE Z PIOSENKĄ” - koncert muzyki klasycznej i rozrywkowej oraz kolędami, w wykonaniu Zespołu Śpiewaczo – Muzycznego „Przyjaźń” z Karwiny zorganizowało Miejscowe Koło PZKO w Lesznej Dolnej w niedzielę, 3.12. (Ocenie należy zorganizowanie przez Koło dwu tak dużych imprez w krótkim odstępie czasu dwu dni). „Przyjaźń” zaprezentowała się, jak zwykle znakomicie, pod batutą Józefa Wierzgonia i z towarzyszącą jej orkiestrą, której kierownikiem jest Milan Kupka. Rozpoczęto „Odą do Radości” L.v.Beethovena. Podobał się cały repertuar, podobali się soliści: Władysław Czepiec, Grażyna Wilk, Adelajda Pasz (w „Ondraszku”). Pod koniec były również kolędy. Koncert prowadziła młodzianka Weronika Ondruch – ośmioklasistka z PSP w Karwinie Nowym Mieście. Solo w kolędzie „Ej maluśki, maluśki.” wykonał 10 –letni Adam Farana z tej samej szkoły. Zadowolona publiczność była nie tylko z Trzyńca, również miłośnicy zespołu m.in. z cieszyńskiego browaru, Estrady Ludowej „Czantoria”, Bractwa św. Alberta z Bielska – Białej i inni.

„ZABIJACZKA” W NAWSIU – już tradycyjnie , bo po raz szósty, odbyła się na początku grudnia w Domu PZKO. Przypomina i ożywia tę tradycję Miejscowe Koło. Impreza pachniała nie tylko wybornymi wieprzowymi smakołykami, była też nasycona prawdziwym ludowym folklorem, bowiem w programie artystycznym przedstawił się Zespół Regionalny „Dolanie” z Będowic i kapela „Kamraci”, która przygrywała i do tańca towarzyskiego i do ludowego, bawiąc zebranych ludowymi przyśpiewkami. Imprezę prowadził słowem Karol Lisztwan, kulinarne specjały przygotował Klub Kobiet pod kierunkiem Anny Rusz.

KALENDARZ ŚLĄSKI 2001 pojawił się w sprzedaży w pierwszym tygodniu grudnia. Autorką jest Otylia Toboła, wydał Zarząd Główny PZKO. Na przedniej okładce Halina Młynek rodem z Nawsia, solistka polskiego zespołu „Brathanki”, z rozpostartą na wietrze, na tle Beskidów chustą góralską. W Kalendarzu, obok tradycyjnych artykułów traktujących o historii regionu, o wybitnych postaciach, ciekawostkach opartych na dokumentach archiwalnych, rodzimej poezji i prozy, znalazły się także materiały dotyczące współczesnych problemów Polaków, nie tylko zaolziańskich.

FOLKLORYSTA NAGRODZONY - prezesowi Sekcji Folklorystycznej ZG PZKO Janowi Szymikowi, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” w Katowicach przyznało Śląską Nagrodę im. Juliana Ligonia jako ocenę za *propagowanie kultury polskiej, prowadzenie badań nad polskim etnikum oraz spotkań folklorystycznych na Zaolziu*. Laureat odebrał nagrodę 16.12. w Sali Witrażowej Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.

KONCERT ŚWIĄTECZNY, już czwarty z kolei zorganizował ZPiT „Olza” ze swoją kierowniczką Urszulą Niedoba – Szczepaniak w Domu Kultury „Trisia” w Trzyńcu w niedzielę, 17.12. W świąteczny nastrój koncertu wprowadził słowem prowadzący Tadeusz Filipczyk. Potem zaprezentowały się nasze zespoły i kapele: „Olza”, „Suszanie”, „Bystrzyca”, „Górole”, „Skotnica”, jabłonkowska kapela „Nowina”, „Kapela Góralska Andrzeja Niedoby i ostrawska kapela cymbałowa Šajtar. Zespoły zaprezentowały bogaty repertuar ludowych

tańców polskich i słowackich, które podobały się publiczności, a ta oklaskami dawała temu wyraz. „Nowina“ i „Górole“ zaprezentowali powszechnie na Zaolziu lubiane kantyczki Adama Sikory. Tradycyjnie towarzyszył koncertowi mini – jarmark, na którym można było zakupić prezenty pod choinkę - na prz. kompaktowe płyty i kasety poszczególnych zespołów – czy też świąteczne wypieki

.PRZEDŚWIĄTECZNE (I POŚWIĄTECZNE) SPOTKANIA odbyły się w grudniu już tradycyjnie w wielu Kołach PZKO. Wszędzie rozbrzmiewała kolęda, przypominano dawne zwyczaje, dzielono się dobrym słowem i opłatkiem.

W ŁĄKACH na 110 członków Koła wielu mieszka w innych miejscowościach, jednak kilka razy w roku spotykają się . Tak było i 16.12., kiedy do restauracji Zacisze przybyło ponad 40 osób. Wspominano odległe i niedawne czasy świetności Koła. Przy świątecznym stole były recytacje, wspólne śpiewanie – program był przygotowany przez panie Wandę Pribula i Bronisławę Nowak. Klub Kobiet przygotował świąteczny posiłek.

CHÓR NAUCZYCIELI POLSKICH zakończył swój jubileusz 75 – lecia spotkaniem świątecznym 27.12. w Sali Klubu PZKO w Cz. Cieszynie. Wieczór był pełen śpiewu, w tym kolęd, ale także podniosłego nastroju z powodu odznaczeń dla zasłużonych chórzystów.

Medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej uhonorowano: Martę Bury, Bogusława Czerneka, Józefa Franka, Jana Musioła, Józefa Niemca i Alojzego Suchanka. Medalem Komisji Edukacji Narodowej Stanisława Burego.

Złote Odznaki Honorowe Polskiego Związku Chórów i Orkiestr otrzymali: Gustaw Guńka, Leon Kasprzak, Władysław Milerski, Franciszek Przeczek, srebrną Aleksandra Opioł.

Do Złotej Księgi PZKO wpisano: Karola Bartulca, Bronisława Bednarza, Edwarda Dzika, Adolfa Kiedronia, Franciszka Suchego i Gustawa Walka. Odznakę Zasłużony dla Związku I stopnia Złotą otrzymał Bronisław Buława, a Srebrną za Zasługi Erwin Duda.

Koncert zakończył występ „Zespołu, którego nie ma“ złożony z absolwentów Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, byłych studentów prof. Alojzego Suchanka, dyrygenta ChNP.

W OLBRACHCICACH na wigilijkowym spotkaniu Miejscowego Koła PZKO 27.12. wystąpił Teatr Lalek „Bajka“ Zarządu Głównego PZKO z przedstawieniem na okoliczność okresu świątecznego „Pastorałki“, wyreżyserowanym przez Marka Mokrowieckiego. Przedstawienie przyciągnęło liczną publiczność, która po spektaklu pozostała oddając się świątecznemu nastrojowi, przy świątecznie zastawionych stołach, przygotowanych przez panie z Klubu Kobiet.

CHÓR MĘSKI „GOROL“ i „NOWINA“ (młodzieżowa kapela góralska) urządzili 28.12. w sali kinowej jabłonkowskiego ratusza koncert świąteczny dla swych sympatyków. Sala wypełniona była do ostatniego miejsca, wśród gości byli : wiceburmistrz S. Jakus, prezes ZG Z. Stopa i głównie członkowie Miejscowego Koła PZKO. Kolędy były przeplatane wierszami, m.in. Władysława Młynka. „Nowina“ ze swymi solistami przypomniła kantyczki jabłonkowskiego tkacza – poety, Adama Sikory i podhalańską kolędę „Ej maluśki, maluśki...“. Były też żartobliwe wykonania kolęd w aranżacji dyrygenta „Gorola“ Andrzeja Mozgały. Po koncercie wszyscy udali się do Domu PZKO, gdzie kontynuowano świąteczne spotkanie.

W MK PZKO CENTRUM w Cz. Cieszynie, przy świątecznym stole wszystkie miejsca były 28.12. zajęte., co cieszyło szczególnie organizatora „Spotkania z Kolędą“ W. Kristena. On też zagał spotkanie czytaniem tekstów z Biblii Ślązoka – Marka Szoltyska. Jasełka „Dzisiaj w Betlejem“ w reżyserii Maryli Szymanik przedstawiły dzieci z parafii Kościoła Serca Jezusowego w Cz. Cieszynie. Towarzyszył im chór młodzieżowy tejże parafii pod batutą Beaty Brzuski, przy akompaniamencie fortepianowym Maryli Mendrek. Śpiewał też

miejscowy chór „Harfa“, dyrygował Tomasz Piwko, akompaniowała Danuta Palowska. Przy wspólnym śpiewaniu natomiast zasiadła do fortepianu Maria Cienciała.

W SKRZECZOŃSKIM DOMU PZKO program świątecznego wieczoru 29.12. wypełniły najpierw własne zespoły: chór „Hasło“ pod kierunkiem Ireny Szeliga wprowadził świąteczny nastrój kolędami, następnie dzieci z Klubu Dziecięcego zaprezentowały wiązanek kolęd i wierszyków przygotowaną przez kierowniczkę Danutę Chorzempa. Prezes Bogusław Czapek podziękował wszystkim członkom za aktywność w ciągu całego roku, życząc pomyślności w następnym roku i nowym tysiącleciu.

Wigilijka w Skrzeczoniu bywa tradycyjnie połączona ze spotkaniem z ubiegłorocznymi jubilatami. Składano więc im życzenia i drobne upominki. Dla jubilatów gościnnie wystąpił zespół folklorystyczny Koła Gospodyń Wiejskich „Odrzanki“ z gminy Gorzyce z Polski. Siedmioosobowy zespół pod kierownictwem Anny Zychmy zadedykował jubilatom wiązanek własnych piosenek folklorystycznych, wierszy oraz gawęd. Po gratulacjach odbyła się biesiada towarzyska.

W DOMU PZKO W MOSTACH K/JABŁONKOWA 29.12. również panował świąteczny nastrój. Miejscowy chór „Przełącz“ pod kierunkiem Haliny Niedoba urządził tradycyjny już koncert kolęd. Obok chóru z solistkami Elwirą Zwyrtek i Janiną Mitrenga oraz akompaniorem Erwinem Muchą, uroczym widowiskiem jasełkowym „Kolędowanie“ zaprezentowały dzieci z zespołu „Gróńcików“ z miejscowej PSP, pod kierownictwem Renaty Kohut i Krystyny Mruzek (opracowanie muzyczne i prowadzenie kapeli). W programie wystąpili też Grażyna Wilk (sopran) z Karwiny i Władysław Czepiec (tenor), znany na całym Zaolziu. Akompaniował im na fortepianie i wiersze recytował Józef Wierzoń, kierownik artystyczny i dyrygent karwińskiej „Przyjaźni“. Koncert prowadziła słowem wiążącym Urszula Czudek.

ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZO – WYBORCZE w Kołach odbywały się od początku miesiąca. Miały za zadanie podsumować dwuletnią działalność zarządów i wybrać nowe gremia na kolejną kadencję. Wybierano również delegatów na XIX Zjazd PZKO, który odbędzie się w październiku przyszłego roku. Według klucza wyborczego ustalonego przez ZG, Koła z liczbą członków do 100, wybierały dwóch delegatów, w Kołach większych, na każdym dalszych 100 członków wybierano 1 delegata.

W grudniu były zgłoszone zebrania w 13 Miejscowach Kołach: Błędowicach, w Cz. Cieszynie - Centrum, Wędryni, Cierlicku - Grodziszczu, Rychwałdzie, Karwinie - Sowińcu, Karwinie - Frysztacie, Gutach. Karwinie - Starym Mieście, Lutyni Dolnej, Cz. Cieszynie – Mostach, Trzanowicach.

W WĘDRYNI z 680 członków na zebraniu było 140 osób. Program kulturalny wykonali uczniowie miejscowej szkoły i przedszkolacy oraz zespół dziewczęcy „To My“. Prezes B. Raszka mówił o działalności zespołów i klubów, o planie remontu Czytelni – siedziby Koła, w związku z tym o źródłach finansowania tego przedsięwzięcia. Józef Kaszper, najstarszy członek zarządu, mówił o działalności Klubu Seniora, stwierdził, że seniorzy na renowację Domu PZKO uzbierali już 80 tys. Kcz..Pezetkaowcy się też dowiedzieli, że przy Urzędzie Gminnym została powołana komisja d/s mniejszości narodowych, której będzie przewodniczył prezes Koła.

W BŁĘDOWICACH podsumowano miniony, ostatni rok tysiąclecia z zadowoleniem, bowiem gospodarowanie w Domu PZKO, jego utrzymanie, nowe inwestycje zostały pokryte z dochodów. Przy tej okazji wyrażono uznanie wyróżniającym się członkom. Z zadowoleniem zebrani przyjęli informację o działalności klubów i zespołów, szczególnie o odrodzonym, zyskującym coraz większą popularność i wzięcie w regionie, Zespole Regionalnym „Dolanie“. Prezesem Koła jest Emilia Bilan.

SOWINIEC – małe, liczące 58 członków Koło, w dzielnicy dawnej Karwiny, której już nie ma, również bilansowało. W dawnym budynku przedszkola, później szkoły, który członkowie utrzymują własnym kosztem i wysiłkiem, spotykają się kilka razy w roku, by jeszcze trwać.

Sekretarz Koła Eugeniusz Matuszyński mówił o ofiarności członków pod kierownictwem gospodarza Władysława Dzidy, którzy naprawili dach, zaszkłiwili okna po gradobiciu, wyrównali podłogę w świetlicy, dokończyli opłocenie budynku i ogrodu. Koło zorganizowało bal dla 60 osób, spotkanie z okazji Święta Pań i festyn ogrodowy z udziałem 90 gości. Niemal wszyscy członkowie dojeżdżają z innych dzielnic Karwiny lub innych miejscowości. Na zebraniu było obecnych 50 członków (86%). Prezesem wybrano ponownie Edwarda Krochmalnego, nieprzerwanie od r. 1954.

W KARWINIE – STARYM MIEŚCIE Koło liczy 87 członków, kieruje nim 11 – osobowy zarząd na czele z inż. Janem Sznapką. Koło urządziło w ostatnich dwóch latach dwa bale i zabawy ostateczne, spotkania z okazji Święta Matki i ogniska dla dzieci, dwie prelekcje, współpracowało przy organizacji jubileuszowego, 10. Biegu Przyjaźni razem ze Związkiem Przyjaźni Czesko – Polskiej. Znaczącą imprezą był występ w listopadzie b.r. szkolnego zespołu „Dziolchy i syncy z kolonije“ działającego przy PSP w Karwinie – Nowym Mieście, który prowadzi Bronisław Bednarz. Program walnego zebrania uświetniły piosenki i wierszyki najmłodszej uczestniczki zebrania, Karolinki Łukosz.

PODSUMOWANIE OGÓLNE ROKU 2000

Śledząc kalejdoskop wydarzeń dotyczących zaolziańskiego polskiego środowiska, działalność Zarządu Głównego, Miejscowych Kół i zespołów, można roczny bilans dokonań PZKO w roku 2000 uznać jako dodatni. Zaplanowane przez Zarząd Główny imprezy kulturalne naszego Związku, takie jak Maj nad Olzą, 21. Festiwal PZKO 2000, 53. Gorolski Święto, Dożynki Śląskie w Gutach, Festyn Górski w Koszarzyskach, zostały ocenione jako bardzo udane. Na bardzo dobrym poziomie był także jak co roku szereg imprez kulturalnych i towarzyskich naszych Kół Miejscowych. Sukcesy w kraju i poza granicami odnosiły nasze zespoły taneczne, a śpiewactwo zaolziańskie pomimo podeszłego wieku nie tylko świętowało jubileusze, ale udowodniało wielokrotnie, że reprezentuje wysoki poziom artystyczny.

PZKO (Sekcja Historii Regionu) był inicjatorem naukowych rozważań o odległej już historii w regionie pogranicza: szkolnictwo polskie w Morawskiej Ostrawie i okolicy i wywołujący wiele kontrowersji temat Polacy w Czechosłowacji 1919 – 1938 oraz po II wojnie światowej 1945 – 1948 i 1948 – 2000. Szczególnie drugi temat zainteresował także historyków z Polski i Republiki Czeskiej. Za sukces także PZKO, można uznać wspólne działania jednoczące całą zaolziańską społeczność w wyborach do samorządu okręgu. 7000 tysięcy wyborców chociaż nie przełamało biurokratycznej bariery, pokazało wolę zachowania naszej tożsamości.

Stan posiadania Związku na końcu drugiego tysiąclecia można określić jako zadowalający. PZKO liczy na końcu 2000 roku 90 Kół Miejscowych z 18 000 zarejestrowanych i ok. 16 000 płacących składki członków. Frekwencja na zebraniach i spotkaniach członków w większych Kołach jest w granicach 15%, w Kołach mniejszych około 30%. Większość Kół wykorzystuje bardzo dobrą bazę materialną, ponad 20 Kół posiada prawo własnościowe swych siedzib, stan ten się powiększa. Inne Koła korzystają na dogodnych warunkach z obiektów gminnych.

Działalność Kół to przede wszystkim kluby zainteresowań. Do najaktywniejszych należą Kluby Kobiet, Kluby Seniora, działa również kilka Klubów Propozycji. Szczególnie Kluby Kobiet zasługują na najwyższą ocenę, one to bowiem są w Kołach duszą wszelkiego działania. W strukturach PZKO funkcjonuje 20 chórów, 6 małych zespołów wokalnych, 8 zespołów tanecznych, kilka teatrów amatorskich: niektóre dorywczo, a w takich Kołach jak w Wędryni, Milikowie mają stałe miejsce w programie działania. Rola Zarządu Głównego w stosunku do Kół Miejscowych sprowadzała się do pozycji świadczącej usługi organizacyjne, doradcy fachowego oraz koordynatora działań. W celach reprezentacyjnych

wspiera wprost działalność niektórych zespołów. Przy ZG działa Zrzeszenie Śpiewaczo – Muzyczne oraz chór „Melodia“ z Nawsia, Chór nauczycieli Polskich i Zespół Reprezentacyjny Pieśni i Tańca „Olza“.

Zarząd Główny jest wydawcą miesięcznika społeczno – kulturalnego „Zwrot“, który w minionym roku został przez czeską komisję ministerialną oceniony jako najlepszy periodyk mniejszości narodowych w Republice Ceskiej. Pomimo ciekawego doboru tematów i bardzo dobrej szaty graficznej obniża się liczba prenumeratorów, stawiając pod znakiem zapytania dalsze istnienie tego czasopisma. Dalszymi działaniami gospodarczymi ZG było finansowanie Teatru Lalek „Bajka“, prowadzenie ośrodka szkoleniowo – turystycznego w Koszarzyskach i usługi wypożyczalni kostiumów.

Cieniem nad poczynaniami i sukcesami PZKO kładzie się ciągle i przechodzi do następnego roku nieuregulowana sprawa hotelu „Piast“, której rozwiązanie zależy od interpretacji zdarzeń, które ją spowodowały, przez sądy.

